

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36-88.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF
Felolós szerkesztő: KABOS EDE
Igazgató: HERTZKA LOTHÁR

Egész évre 14 kor., 1/3 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Széll Kálmán Eötvös Károlyhoz.

Tisztelt barátom!

Elofvastam, hozzám intézett nyílt leveledet a *Pesti Hírlap* hasábjain, elolvastam hol megatottan, hol elmosolyodva és végesvégig azzal az igaz rokonérzéssel, amelyvel érdekes egyéniségnek s magyaros zamatodnak mindenkor adóztam. És furcsa dolog: ami leveledben megatott, az nincs benne világosan megírva, viszont, amit benne félreérthetetlenül megírtál, az csalta ajkamra a mosolygást.

A te nyílt leveled elhallgatja az alapérzelmet, amelyből írásakor kiindultál: a késő vözelekést azokért, amiket te és tük mindnyájan ellenem elkövettetek. Pedig e megbánás nélkül ama kérelmő felszólítást, hogy maradjak a politikai porondon s küzdjek a ti csatasoraitokban, énhozzám nem intézhetted volna soha. Ha én az volnék, aminek ti mondtatok, amikor a kormány élén álltam, mi hasznomat vehetnétek e küzdelemben? Ha én elárultam a hazát, mi jogom kérnék magamnak részt a rendíthetetlen hazafiak harcából? Ha én puha gerincű szolgája voltam a bécsi hatalomnak, mi keresni valóm akadhatna a Bécs előtt soha meg nem hunyászzkodó kurucok táborában? S ha én a hatalomhoz jobban ragaszkodtam, mint az alkotmány sértettségéhez, ha igaz ez a vád,

amelylyel ti mindnyájan — te is, kedves Károlyom — annyiszor illettetek, honnan venném most a lelki erőt, hogy mást ugyanama bünnért támadjak meg, amelyet kormányzati működésem során magam is elkövettem?

Ugy látszik tehát, hogy megváltozott a felőlem való véleményetek. A kérdés immár csak az, a két vélemény közül melyik a helytálló. Az-e, amelynek alapján a kormányról elűztetek? Avagy az a másik-e, amelynek alapján mostanában magatokhoz édesgettek? A magam érdekében persze az utóbbit kívánom. De a haza érdekében azt kellene óhajtanom, hogy akkor lett legyen igazatok. Mert csak ha most vagytok felőlem túljó véleményen és csak ha akkor ítéltetek meg helyesen, csakis ebben az esetben álltok ti ma kifogástalan erkölcsi alapon. Hiszen én a jog, törvény és igazság jellegével vettem át a kormánygyeplőit, ugy-e bár? S ugy-e bár, nem voltam kormányraléptemkor ismeretlen ember, akit a Drávántulról hívtak az ország élére, mint Khuen-Héderváryt, sem pedig valamely kis erdélyi vármegye főispáni székéből, mint Bánffy Dezsőt? S ugy-e bár igaz az is, hogy még a hatalomtól való bucszkodásomkor is elismertétek, hogy programomban vállalt kötelezettségeimet egytől-egyig beváltottam? Nos, ha mindez így van, akkor az összes vádanyag, amelylyel engem agyonobstruáltatok, a te mai nyílt leve-

led után belétek üti minden tuskéjét. Igenis, tibelétek, édes Károlyom. Mert akkor a felőlem alkotott régi ítélet vagy tudatos pártpolitikai ferdtetés volt, vagy — legjobb esetben is — rettenetes politikai és erkölcsi felületesség. Vagy akkor is annak ismertetek, aminek ma s akkor félrevezettétek az országot és hamis vádak alapján buktattatok meg. Vagy pedig csak most tudtátok meg, ki vagyok s mi vagyok, holott ma holnap negyven esztendeje vagyok már a közpályán s akkor, bocsáss meg, de kimondhatatlanul léha és bűnösen felületes volt az ellenzéknék ellenem való eljárása.

S most hadd mondjam el baráti nyíltsággal, mi az, ami leveledben mosolyra indított. Elsősorban az, hogy — amint írod — *bizol* bennem, noha kormányzatomnak elszánt ellenzéke voltál. Politikáról lévén szó, ez a te megtisztelő bizalmad, amely azonban egyszerűen *meglepő* is, csakis *politikai* bizalom lehet. Őszintén szólva, mostanában nem igen vagyok tisztában pártállásod felől. Nagykörösön — ha jól emlékszem — még a nyáron negyvennyolcas voltál: a képviselőházban mint Bánffy-párti szerepelsz. Nos, ha negyvennyolcas vagy, mi magyarázza meg bizalmadat egy hajthatatlan hatvanhetes iránt? Ha pedig Bánffy-párti vagy, hogyan egyezteted össze hozzám való bizalmadat a vezéred iránt tartozó hűségged? Mert hiszen a te vezéred volt az,

TÁRCA A ködben.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája, —
Írta: *Csizmadia Sándor*.

Nehéz, vastag köd fekdte meg a puszta. Alig lehetett ellátni husz lépésre. A földet kérges tetejű hóréteg takarta el, olyanformán, hogy az ember vígan sétálgathatott rajta anélkül, hogy beszakadt volna alatta. Jó dolga van ilyenkor a vetésnek! Nem fázik meg, nem sanyargatja el a hideg, a fagy. A vetésnek mindig akkor jó, mikor az embernek rossz: télen...

Az országuton is csak a két keréknyom barnállik. Az olvasás megfagyott a vágásban s a kis, hegyes, éles beretvák seregei ágaskodnak fölfelé. Még a ló lábát is megpróbálja az ilyen ut! Ember meg ne merjen ott járni, mert menten ezer lyuk támad a eszímáján. Lehet a eszima borjuborból, marhaborból, vagy akár finom acéfból is. Legjobb ilyen helyen a bocsok. Annak nem árt meg semmi. A bocsok azért is jó, mert annyi kapeát lehet belehuzni, amennyit akar az ember. A sok kapea pedig nagy dolog téli időben!

Az öreg, rongyos ember, ki ott botorkált az úrókparton, szintén nagyon jó tudója a bocsok nagyosságának, mert úgyanocská be van tekergőzve a lába vastagon. Olyanok a lábai, mint két bunkó. Talán azért is lépeget olyan nehezen. Pedig dehogyan azért! A bocsok

nem nehéz! Sokkal nehezebb annál az öregség! A mellette baktató suhanc lám könnyebben lépeget, pedig nehéz, zsírral vastagon bekent patkós eszima van a lábán. A ruházata ugyan vékonyas s a kabátján még gomb sincsen; ugy van körülköve madzaggal a derekán. Hosszu botot tart a kezében, de nem támaszkodik, hanem a kutyák ellen. Ilyenkor sok a kőbor kutyá a puszta; néha még farkas is találkozik.

Ezelőtt valami jó félórával kerültek össze. Azelőtt nem is lárták egymást sohasem. Az öreg bandukolt az országuton; a fiatal is. Egyszer csak a fiatal utólrte az öreget. Ilyen az élet. A fiatalok utólerik az öregeket. Ha aztán van felkük a fiataloknak, nem hagyják el az öregeket.

— Hát aztán otthagytad? — szolt az öreg.

A fiatal lejjebb huzta a sikkáját, nem nézett föl se.

— Ott. Még egyet végigsuhintottam rajta a botommal, nyakamba akasztottam a tarisznyámat, mivelhogy az az enyém, meg benne van a bieskám is, aztán elgyúttam.

— Hátba keresnek a eszidőrlök?

— Mért keresnének? A gazdának szabad a eszidét megütni? Ugy megütni, hogy a sapkája is leessen a fejéről? Aztán mért? Én a lovat megtisztogattam, de a lusa dögje megint belefeküdt az aljba. En tehetek erről?

Az öreg a kabátja ujjával letórlte a bajuszáról a zuzmarát. Előbb azonban megállott, mert menésközben ezt nem tudta volna elvégezni. Ránézett a suhancra; szomoruan, sajnálkozva

— Most meg már mi lesz belőled? Hova mégy? Jó helyed volt; otthagytad. Ha megütöttek is, de az ennyivaló mindennapra megvolt. Meleg istállóban állhattál éjszaka. Most otthagytál mindent. Meggondoltad ezt előre?

— Nem gondoltam én meg semmit. A hideg is jó; ha mozog az ember, nem fázik meg.

— Ha mozog, akkor nem! Csakhogy nem lehet ám mindig mozogni! A test is megkivánja a magiét, hova fekszel? Ide a hóra? Az jó a vetésnek, de nem ám az embernek!

Nagy sereg varju röpült föl előttük. Ugy fekédteltek a ködben, mint valami terhes, haragos viharfelhő. Mésziről kutyagatás hallatszott. Csupán ez jelezte, hogy vannak még emberek is a világon. Különben olyan borzalmas eszöd volt, hogy az ember belesiketülhetett volna. Délfele járván az idő, a faágakról nagy eseppekben kezdett hullani az olvadó zuzmara. De azért a szürke homályosság nem engedett. A nap nem birt a köddel. Ugylátszott, hogy ma megint nem lesz világos idő, mint ahogy már nem is volt napok óta sem.

A suhanc fejébe szöget ütöttek az öreg szavai. Kétségbeesett helyzete kézzelt kibontakozni előtte. Ha már fekdni sem tud hova, akkor csakugyan nagyon rosszul állhat a sorsa. Erre még nem is gondolt. Botjával a havat bökődve, bátortalanul szöglalt meg:

— Hát kenddel csak elmehetnék egy éjszakára?

— Én velem elgyühetesz! — felelt az öreg guyosan, mit azonban társa nem vett észre.

aki véletlenül épp ama lap hasábjain, amely nyílt levelet közli, éveken át lefitymált, s lehurrogta kormányzasi módszeremet, gyávauságnak mondva jogtisztelenségemet s férfiatlanságnak azt, hogy a hatalom eszközeit a kisebbség javára megnyirbáltam.

Még jobban mosolyogtam azon, hogy magatok közé hívsz engemet. Igazán meg kell dörzsölnöm szememeimet, jól láttam-e: *engem — köztetek!* Hát mit csináljak én ott köztetek? A szétépett bárány a farkasok között? Csináljak talán új paktumot, amelynek morotvas talajába aztán ismét belesüppedjek? De hiszen elég volt ebből az az egy sütetnyi. Avagy ne békíteni menjek, hanem harcolni? Harcolni — miért? Az obstrukciónak állandó parlamenti fegyverül való meghonosításaért? A kisebbségi orszákok állandó érvényesüléséért, amelyről épp veled szemben fejtettem ki 1903. május havában, hogy az egyértelmű volna a magyar szabadságharcok legdicsebb vívmányának, a parlamentarizmusnak végeleges és elháríthatatlan összeomlásával? Nem, barátom, erre én kapható nem vagyok. Ha multamhoz híven nem kívánok résztvenni a *többség világos jogának* formai erőszak útján való érvényesítésében, nohát akkor még kevésbé helyeselhetem azt a másik, még veszedelmesebb erőszakot, amely a kisebbség jogtalan hatalmát akarja a *többség jogszerű hatalma* fölé helyezni. A november 18-iki esemény ellen *alaki* kifogásaim vannak; de az obstrukciót, amely amaz eseményt provokálta, alaki és érdemleges szempontból egyaránt felforgató jogbitorlásnak tekintem.

Mikor én maradni akartam, te küldtél. Most, hogy menni akarok, te hívsz. *En megyek.* Lehet, hogy visszajövök va-

lamikor. De ti köztetek, édes Károlyom, soha.

Üdvözl

igaz híved
Széll Kálmán.

*

Nem bizonyos, hogy Széll Kálmán e levelet csakugyan megírta. De fogadni mernék, hogy Eötvös Károly leveléről ezeket gondolta.

(v.)

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. Mint jelentették, Vilmos császár tegnap Charlottenburgban a különvontan fogadta Szögyény-Marich László nagykövetet, aki uralkodójának kéziratát nyújtotta át neki. A német császár ugyanis hosszabb vadászati kirándulásra készül és Szögyény még elutazása előtt meg akart felelni megbízatásának. Királyunk kézírata összefüggésben van azzal, hogy Posadowsky személyesen utazott Bécsbe a német kereskedelmi szerződés érdekében. A német kormány egyik legkiválóbb államférfiát és méltóságát a legszélesebb felhatalmazással küldte el Bécsbe a tárgyalások vezetése és a kölcsönös megegyezés létrehozatala végett. Ausztria és Magyarország kormányai ebben mindenestre csak az udvariasság és előzékenység jelét láthatták. Valószínű tehát, hogy királyunk szükségét érezte annak, hogy a német császár előtt külön kéziratban fejezze ki megelégedését Posadowsky missziója felett. Aligha lehet kétség aziránt, hogy ebben a kéziratban az a kívánság is kifejezere jut, hogy a német kormány az Ausztria-Magyarországgal folytatott tárgyalások során a lehetőségig legyen tekintettel monarchiánk leg sürgetőbb szükségleteire és kívánásaira. Minthogy Szögyény László már a múlt héten elutazott Berlinbe, az a királyi kézirat nem hozható közvetlen összefüggésbe a tárgyalások utolsó stádiumában is felmerült nagy nehézségekkel, sejtethető azonban, hogy ezek a nehézségek már a királyi kézirat megszerzéséig előreláthatók voltak és hogy kirá-

lyunk a köszönő iratban kínálkozó alkalmat nem akarta elmulasztani, hogy maga is kérje a német császárt a megegyezés érdekében szükséges előzékenységre.

Bécsből telefonálják lapunknak: Mint a *Neue Freie Presse* írja, a német kereskedelmi tárgyalások döntő stádiumba jutottak. Mindkét fél megállapította engedményeit és mind a magyar-osztrák, mind a német megbízottak most arra törekednek, hogy a másik felet meggyőzzék álláspontjuk igazságáról. A legközelebbi miniszteri konferenciáig, amely valószínűleg vasárnap lesz, az egyik-másik pontban előreláthatóan még nagyobb közeledés fog létrejönni. Majdnem bizonyosnak látszik, hogy a miniszteri konferencián az el nem döntött kérdések dolgaiban is meg lesz a megállapodás. Ma délelőtt a szakreferensek tanácskoztak a minisztériumokban, délután a magyar, osztrák és német megbízottak ültek össze.

A nagy készülődés.

Budapest, november 24.

Széll Kálmán levele csak szombaton vagy esetleg vasárnap fog megjelenni s addig nincs újabb tápláléka a nagy készülődésnek. Most a szövetkezett ellenzék abban fáradozik, hogy az általános érdeklődéssel várt levél megjelenéséig a maga javára használja ki Széll Kálmának a mandátumról való lemondását s ennek a törekvésnek egyik színpontja az a nyílt levél is, melyet Eötvös Károly intézett Széll Kálmánhoz, hogy ne álljon félre, hanem lépjen a maga nagy erejével a küzdők sorába.

A szabadelvűpártba és a szövetkezett ellenzékhez egyaránt szaporán jönnek a bizalmi nyilatkozatok. Érdekesebb a mai napon két dokumentum: *Szeged határozata*, mely két nappal ezelőtt a kormány eljárása fölött való bizalmát mondja ki, és a *baranyai bizalmi telegramm*, mely a képviselőház elnökéhez érkezett.

Erdekes a mai napnak az a híre, hogy a szövetkezett ellenzék legharcosabb és legagi-

— Azután holnap majd keresnek valamire valamit.

Az öreg megállott. Elfáradt már nagyon. Az inai reszkettek s térde előreesuklott. Két kezét kétfelől rátette a derekára s ránehézkedett kisére, mintha igazítani akarta volna.

— Oh, te golyó! Hát azt hiszed, hogy nekem van ahová lehajtsam a fejemet? Talán itt volnék akkor az utaslen? Ilyen időben, ilyen öreg ember? ...

Haragosan, lázadóva beszélt, hogy szinte kipírult az arca. A suhane ijedten nézett rá, az öreg azonban folytatta:

— Nekem több eszem volt, mint neked! Nem hagytam ott a jó helyet; ugy kergettek el onnan. Még pedig a lányom, a tulajdon édes lányom. Merthogy nekik is kevés a kenyérük, meg a melegségük. Talán igazuk is van. Én az én rongyos gunyámmal fűszedjem ott a meleget, aztán a kicsinyeknek ne jusson? Az öreg nem ér annyit, mint a kicsi. Az öreg csak volt valami, talán nem is sok; de a kicsiből még a jó ég tudja, mi lehet! Sok, nagyon sok lehet még az! Ezért aztán el köllött gyűnőm.

Keserűn tette hozzá:

— Már most mit adhatnék én neked éjjeli szállásul? No, ne busulj; odaadhatom ezt az egész puztát. Ott fekszel le benne, ahol akarsz.

A fiatal ember nem szólt erre semmit. Azt maga is nagyon jól tudta, hogy a puztához, már ami a fekvést illeti, joga van; csak hogy ez neki kevés. Jobb lenne valami szűkebb hely.

Mentek, mentek szóltanul. A fák egy-nyásután maradtak el mellettük. Nem is tud-

ták már, hogy mennyire haladhattak. Csak arról gondolták, hogy talán dél is elmúlt már, hogy valami új, de kellemetlen érzést tapasztaltak magukon. A suhane néha belenyúlt a tarisznyájába, mintha keresne ott valamit. Talált is — egy-két morzsát. Ujja közé szorította, aztán úgy, hogy az öreg meg ne lássa, hirtelen bekapta.

Az öreg oldalvást, rátekintett társa eszmájára.

— Vastagon bekentéd a eszmádat. Mivel kentéd be?

— Szalonnával.

— Látom; még itt-ott feléredik is rajta egy-egy eszmóska. Kár volt olyan bőven bándnod vele. Jó lenne az a szalonna másra is, — majd egyszer.

A legény nagyot nyelt erre a szóra. Ha le lehetne kaparni a eszmáról a szalonnát! De kenyér nélkül?! Rossz volna... Megrázkódott tőle; undorodott.

Mindél jobban mult az idő, annál jobban kínoza, marja az éhség. Szinte beleizzadt. Elfelejtett mindent. Nem tudott már gondolni semmire. Letört egy faágcskát, azt rágicsálta. Jónak jó volt az is, édeskes nedvességet szorított ki belőle fogaival, de a gyomor nem lett teltebb. Az alkonyodás sem meszire lehetett már, mikor egyszer megint megszólalt az öreg.

— Nohát mi lesz? Hol hálunk az éjszaka? Mit eszel?

A fiatal elkényeszeredett ember egyik kérdésre sem tudott felelni, csak a vállát vonogatta.

— Gyámoltalanok vagyunk mindakettén. Én öreg vagyok, te meg mamlász. Ha bemennék a tanyaiba, akármelyikbe, adnának egy darab

kenyeret. Az elég lehetne nekem, de hát te mit ennél? No beszélj!

Emez nem tudott mit beszélni. Ő csak nem mehet koldulni, hiszen ahhoz nagyon is fiatal. Röstellenő is, de meg nem is adnának neki semmit. Talán összeszednák, még a kutyákat is ráusztanák, ez lenne a haszon.

— No nem tudsz semmit? Hallod a kutyagatást? Ott tanya van. En bemevelek oda, szállást kérek s talán enni is adnak. De te nem gyúhatsz be, mert fiatal vagy. Várd meg, míg besötétedik, akkor gyere be. De ne közegetni ám! Ugy igyekezz, hogy meg ne lásson a tanyából senki. Szerezzél emivalót. Tudod, hol szokott lenni a kenyér, szalonna — minden tanyában egyformán van — vegyél magadhoz jókora darabot, lakjál jól, aztán valahol bujj bele a szalmába. De vigyázz, hogy a jó helyen rád ne virradjon!

— Sohase loptam életemben.

— Te bamka, hát lopás az?! Még az is lopás: egy darab kenyér, vagy ha egy egész is, meg egy szelet szalonna? Ez nem lopás! Eppen hogy föl ne forduljon az ember éhen. Ha megmondanád nekik, hogy milyen éhes vagy, ugvis odaadnák. Csakhogy nem mondhatod meg, mivel igen fiatal vagy.

— Nem, én nem loptatok. Hátha megfognának. Emlékszem rá, egyszer a mi tanyánkból is lopkodták a disznóhúst, aztán esténként mindig lestük a tolvajt. Talán agyon is vertük volna. Hátha most engemet...

Az öreg gondolkodott egy darabig. Botjával lepiszkálta boeskoráról a ráfagyott havat. Reszketés, fázós kezével alig bírta már tartani a botot. Görcyedt, roskadozó alakjával is o-

Isabb tagjai meg akarják nyerni a szocialisták és személyesen tárgyaltak Bokányi Dezsővel, aki azonban szemüke mondogta, hogy a szocialisták nem hajlandók fátvót borítani a többször megismélt kötésekre, melyekkel az ellenzék őket minduntalan illette s hogy ő még élénken emlékezik, hogyan neveztek őt az egyik napon elragadtatással „magyar Bobel“-nek, a másik napon pedig megvetéssel „Jazátlan bitang“-nak.

— A magunk ügyét szolgáljuk, a másokét nem. Ez most csak az urak személyes ügye! — így szól Bokányi.

E tanácskozás után aztán az Alkotmány azt írta, hogy a szocialistákat megakartá nyerni a — kormány.

Alkalmunk volt beszélgetni a szövetséget ellenzékben képviselt demokraták vezérével, Várossy Vilmosmal, aki tudósítónk előtt így nyilatkozott:

— A szocialistákkal nem tárgyalok, a vasárnapi sztrájk idejében megismertem őket. Népektől különösen nem kérek, mert nekem van népem. Hogy mások tárgyaltak-e a szocialistákkal — nem tudom, de ha tették, nem helyeslem. Magamról azonban tudom, hogy ha együtt is járok a szövetséget ellenzékkel a tiltakozásban, de külön demokratá gyűlést éppen azért hívtunk össze, mert ország-szabadságot mi az általános választói jog, az önálló vámtarulat s a nép igazi érdekeit szolgáló szociális reformok megalkotására, tehát munkára és nem obstrukcióra akarjuk megparancsolni. A mi felhívásunk nem is a szavakban akar erős lenni, hanem a munka követelésében.

A szövetséget ellenzék közben előkészíti a vasárnapi tiltakozó gyűlést. Ugy vagyunk értesülve, hogy az előkészítés rendjén a választói jog demokratikus kiterjesztésének követelését — talán a szocialisták ellen való legújabb animozitástól — ki akarták felejteni, de a demokraták ragaszkodtak a föltételhez

s így a választói jog kiterjesztésének követelésé-
még napirenden lesz.

A szabadelvűpártból ma gróf Bánffy Miklós lépett ki.

A Lloyd-klubban fenn volt Tisza, az összes miniszterek és Pereké házelnök is. Fenn voltak Szentiványi Árpád és a régi nemzeti-pártiak is. Szentiványi nevére emlegette az ellenzéki sajtónak róla vonatkozó híreszteléseit. Kijelentette, hogy eszükülgében sincs kilépni.

A vezérbizottság ülése.

A szövetséget ellenzék vezér-bizottsága ma délelőtti konferenciát tartott a függetlenségi pártkörben. Az értekezleten megjelentek Kossuth Ferenc, báró Bánffy Dezső, gróf Zichy Aladár, Szedőházy Nándor, Várossy Vilmos, Polányi Géza, Eötvös Károly, Sághy Gyula, gróf Batthyány Tivadar. Gróf Apponyi Albert táviratban mentette ki magát, értesítve Kossuth Ferencet arról is, hogy vasárnap okvetlenül Budapestre jön, hogy részt vegyen az ellenzék meetingjén.

Az értekezleten, amely két óránál tovább tartászkodott, beszámoltak a vidék üdvözléseiről, majd pedig a vasárnapi népgyűlés dolgaiat beszéltek meg. Együtt elhatározták, hogy holnap délután négy órakor újabb értekezletet tartanak, hogy végképen döntsenek a népgyűlésre vonatkozó temivalók dolgában.

Mialatt a bizottság értekezlete folyt, a pártkörbe érkezett a nagyváradi ellenzék küldöttsége, amely szónokokat kért a nagyváradi hétfői meetingre. A küldöttség kérését szívesen megígérték s ugyan így intézték el a kecskeméti megkeresését is. Egyébként a mai nap folyamán ismét számos üdvözlő távirat érkezett a pártba. Telegrammat küldtek a kézdivásárhelyiek, rákospalotaiak, nagyenyediek, kisvárdaiak, békéscsabaiak és sárospatakiak.

Vizitek.

Kossuth Ferenc, Tóth János, Thaly Kálmán és Olay Lajos ma elindultak, hogy visszaszadják az ellenzéki pártoknak a Kossuth-pártban tett látogatását. Előszörban a néppártba látogattak fel, de ide csak Kossuth és Tóth. Nagy szíveskedéssel fogadták a két vendéget s Kossuth felajánlotta a néppárt elnökségének, hogy tartás fenn a mai koalíciót a választások

idejére is, egymásnak a Kossuth-párt és a néppárt ne állítson ellenjelölteket. A néppárt ezt nagy örömmel fogadta el.

A néppártból távozána, most már a teljes kiűldöttség: Kossuth Ferenc, Tóth János, Thaly Kálmán és Olay Lajos látogattak el előbb a nemzeti párt, utóbb a Bánffy-párt helyiségébe. Az utóbbi helyen maga báró Bánffy Dezső fogadta a ritka vendégeket s barátságos beszélgetés után mindjárt meg is invitálta őket vacsorára. A Kossuth-párt küldöttei ott is vacsoráltak a vendéglőben és báró Bánffy Dezső vendégei voltak.

Megjegyezzük, hogy a néppárt a vendégek távozána után értekezletet tartott, melyen gróf Zichy János kilépését sajnálattal, a többiek kilépését egyszerűen vette tudomásul. Gróf Zichy Jánoshoz levelet is fognak intézni, annak a reménynek hangsúlyozásával, hogy jobb időben ismét egy táborban lehetnek.

A miniszterelnök nagyváradon.

Gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap este, a kormány több tagjával Nagyváradra utazik, hogy résztvegyen a biharmegyei szabadelvűpárt hétfői népgyűlésén, melyet délelőtti 11 órakor tartanak meg a Kereskedelmi Csarnokban.

Ugyancsak hétfőn, de délután tartja meetingjét a nagyváradi ellenzék is, amelyre Barabás Bélát, Eötvöst, Hoek Jánost, Benedek Jánost, Ujton Gábert és Gulner Gyulát is meghívják. A gyűlésen valószínűleg Bánffy Dezső báró is résztvesz.

Pestvármegyei közgyűlése.

Pestvármegye a jövő hétfőn közgyűlést tart, melyre az ellenzék máris nagyban készül s azt akarja, hogy a közgyűlés fejessen ki bizalmatlanságát a kormánnyal iránt.

A polgári kör bankettje.

A vasárnapi szabadelvű nagygyűlésen tudvaleg dr. Kautz Gyula elnököl. A belvárosi polgári kör ebből az alkalomból szombaton, november 20-án este nyolc órakor a kör helyiségében díszvacsorát rendez dr. Kautz Gyula tiszteletére. A vacsorán gróf Tisza István miniszterelnök s a kormány tagjai is meg fognak jönni.

A német nagykövét Tiszáról.

Wedel gróf, a bécsi német nagykövét, érdekesen nyilatkozott a magyar képviselőház eseményeiről s a következőket mondta:

A magyar politika vezetőitől nagy és hasznos dolgot tanult legutóbb Európa. Megtanulta, hogy a vasúti sztrájk nem olyan veszedelmes dolog, mint a minének mindenki tartotta s megtanulta, hogy az a biztos sikerrel, minden nagyobb erőszak nélkül. A magyar vasúti sztrájk első pillanatban nagyon fölcéletesnek látszott. Nemesek azért, mert óriási területű hálózatra terjedt ki, de azért is, mert a vasutasok minden rétege besoroztatott a sztrájkba, az intelligens elem épp úgy, mint a munkás és a szolga. S ime a magyar kormány megtanulta a módját, amelylyel gyorsan, veszély nélkül s minden nagyobb érdek gondos megóvás mellett meg lehet küzdeni ezzel a komoly veszedelemmel. Most már jóformán nincsen és nem lehet vasúti sztrájk.

Ezuttal egy másik nagy probléma megoldását kaphatjuk a magyar parlamenttől. Hogy a parlamentarizmus belső betegségeit miképp lehet és kell meggyógyítani? A parlamentnek meggyógyítani. Ebben a kérdésben különösen fontos és érdekes a magyar példa, mert a magyar alkotmány egészen másmilyen természetű, mint a többi országok alkotmányai. Más népeknél és nemzeteknél a hatalomnak adománya, a magyaroknál a nemzet kivívott joga. Egy felülről adott jog az európai népek alkotmányai, ahálról kivívott a magyaroké. Mivel amazok oktroj után keletkeztek, ugyanígy megvédelmezhetők a belső bajok ellenében. De a magyar alkotmányunk magának kell biztosítania biztonságát és magától meggyógyulnia a ragadó betegségeitől, amelyet Ausztriából importáltak hozzá.

Ha ez a nagy feladat tökéletesen sikerül, a magyar parlament ismét példát statuál, amelyet örömmel fogadhat az európai közvélemény. S ekkor a vasúti sztrájkon kívül a technikai obstrukció is elveszti veszedelmes pusztító karakterét.

Az agráriusok.

Gróf Károlyi Sándornak a szabadelvűpártból való kilépése után a sajtó egyik-másik organuma foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy vajjon a többi agráriusok követni fogják-e Károlyi Sándort s azt

látszott kettejük között az erősebbnek. Majd félkupa a fejét.

— Hát nem mered? Így, barátcskám, pedig nem élsz meg! Még ha öreg volnál, legelőbb koldulhatnál. De így! Mondtam ugye, minek hagytad ott a jó helyet? A biztos kenyeret, szabonát, a meleg istálló. Én nem várhatlak, se nem foghatok rajtad. Rám esteledik. Ha öreg volnál, most mindaketten koldulhatnánk. De fiatal is vagy, gyáva is vagy! Jó éjszakát!

Elindult a kutyagatás irányában, keresztül a havon. Meg-megeszusztott a kemény hókéregben, de azért csak törtetőt előre, üzelve a reményeségtől, hogy jó meleg szoba, talán kenyér is vár róla.

A suhane nézett utána keservesen, könyny szemekkel. Elhagyatottságát most kezdte csak érezni igazán teljes nagy-ságában. Az alkonyat is kezdett leszállni, a köddel egybeolvadva, egyre nagyobb lett a sötétség. Itt háljon ebben a fagyos sivatagban? Ahol egy lélek sincsen rajta kívül? Megtámadhatják a kóbor kutyák, vagy fölhalhatják a farkasok. A legjobb esteőn megfagy. Le sem feket, pedig már járt sem tud.

Az öregnek már csak a sötét alakja látszott, az is nagyon halványan, a ködben. Utána kiáltott:

— Hallja kend?!

A ködben kiűn a pusztán messzire hallik a szó. A szürke árnyalak megállott.

— No?!

— Megteszem!

— Az már bezed! Reggel itt találkozunk. Jó éjszakát!

— Jó éjszakát!

Reggelre kelvén, a köd még sűrűbb, a hideg szinte tűrhetetlen lett. Még a kutyáknak sem volt kedvük ugrani. Schol semmi rez. A varjúk is mintha elvándoroltak volna melegebb tájakra, sehoh nem lehetett egyet sem látni...

A suhane már ott didergett az utfélben. Jó helye lehetett az éjszaka, mert nagyon fáztott most, mint aki a melegtől jött ki hirtelen a hidegre. Kócs haja, meg a sapkája tele volt szalmaszálakkal.

Nemsokára odaérkezett az öreg is

— No?! — kérdezte.

— Kialudtam magamat jól. Ott volt a megkezdett szalmakazal, belebujtam nyakig, aztán a fejemet a betakartam szalmával. Jól befűtöttem magamnak.

— Ettél is?

— Nem. Hogyan vegyem el a kenyerüket, mikor a szalmájukban kapok jó meleg szállást? Aztán meg ott a melegen nem is voltam olyan éhes. De most megint...

Az öreg megvetőleg nézett rá.

— Elhetetlen maffa! Hát így akarsz megélni?!

Tarisznyájába nyult, kivette onnan a kis darab kenyeret, odanyújtotta neki.

— Ne! Ma megint nem eszel!

Botját nekivetette a hónak s elindult. A mamiasz legény hóna alá csapva botját, két kézre fogta a kenyeret, úgy rágta mohón, nagy élvezettel.

Nemsokára mindaketten eltűntek a ködben...

az információit fűzték e kérdéskörhöz, hogy az agráriusok most már inkább gróf Zselénszky Róbertet tekintik vezérüknek és benn maradnak a kormány-pártban. Ezekre a hírekre és kombinációkra vonatkozólag, Zselénszky ma nyilatkozott tett közé, amelyben azt mondja, hogy az agráriusok továbbra is Károlyi Sándort tekintik vezérüknek s hogy a földművelői kontroverzia tisztán politikai természetű s semmi köze nincsen az agrárius kérdéshez. Már pedig az agráriusok nem alkotnak politikai pártot, hanem közös mezőgazdasági elekt alapján tömörültek.

Gróf Zselénszky Róbert leveléhez most az agráriusok hivatalos lapja kommentárt fűz, amelyben azt mondja, hogy annak eldöntése, hogy ki agrárius és ki nem, az attól függ, hogy ki fogadta el és ki tartotta be a gróf Károlyi által a legutóbbi választásokon publikált *gönci pontokat*, melyeket Szűll Kálmán is szívesegvethetően tartott a szabadelvű párt programjával. Így került a legtöbb agrárius a kormány-pártba, de jutottak az ellenzékbe is. Ily módon a gönci pontokat pártközönség képviselték. Három év óta azonban csupa közjogi probléma mozog a parlament s így nemcsak hogy a közös gazdasági program alapján nem tömörülhettek, de sőt a *közjogi ellenlélek választásait* emelték közéjük. Eddig is így volt ez, ma is így van s ebből külön politikai akcióra szervezkedett csoportra nem lehet gondolni. Agrárintézmények mindig kizárták a pártpolitikai szempontokat, most is kizárják. *Bármily élesen éltek is Tisza eszelődését*, mégsem örülnek annak, ha az agrárius intézmények vezetőit aszerint ítélik meg, hogy a mai harcban ki megy az ellenzékkel és ki Tiszával. Sem Károlyi, sem Zselénszky nem így állították be a kérdést, tehát nyugtalanra csak akkor volna ok, ha az agrárius képviselők eszerint hagynák azt a programot, amelyből a mandátumot megszerzők.

A demokrata nagygyűlés.

A központi demokrata-körben ma este 8 óra körül értekezlet volt az e hónap 28-ára, szombat estére tervezett nagy demokrata gyűlés előkészítése tárgyában. Az értekezleten dr. Vásonyi Vilmos elnökölt, s megjelentek azon az összes fővárosi demokrata szervezetek, ezeket a központi demokrata körnek, a VI. kerületi külterületi körnek, az angyalföldi polgári körnek, az ó-budai, józsefvárosi és lipótvárosi demokrata körök megbízottai. Vásonyi mindegyikről az értekezlet elé terjesztette azt a felhívást, amelyen a főváros összes demokrata polgárait meghívja a szombati demokrata nagygyűlésre, s amelyen világos, higgadt okfejtés mutat rá annak szükségére, hogy a demokrata polgárok az alkotmány megsértésével szemben és az általános választási jog mellett uagy szabadság állást foglaljanak. A felhívás szövege a következő:

Igen tisztelt polgártárs!

A képviselőház többsége súlyos sébét ütött alkotmányunkon. Összevonta a jog korlátait, minden kötelevő formát nyitva megsejtésével az erőnyers hatalmával egy esztendőre kihirdette a klotúr, letiporta a szabad szót és kiszolgáltatta a képviselőket az elnök önkényének. Csak az szólhat ezúttal a képviselőházban, akinek a többség megengedi és mindenki eltávolítható, kikérezhető, ha a többségnek utjában áll.

Irtóztos példandás az ebben az országban, ahol a törvényhatóságok és községek nagy részben önző érdekesportok raktak maguknak fészket. Eddig is letiporták, összetörték ezek kapuzásúkat és étvágyuk kielégésére a kisebbségeket, hogy mint parazíták kiszívják a nemzet erejét. De most felüljön jón a példa, hogy nincs jog, nincs forma, nincs törvényesség, csak erő, többség, hatalom.

Szolgaság, számkivetés várná reánk, a helyi zsarnokok féktelen garázdasága, a kerületi Caesarsokkák szabad önjongása, ha nem állunk útját ennek az irtóztos példandásnak, ha nem sorakozunk mindannyian alkotmányunk védelmére!

Nem véletlenszerű, hogy a vakmerő erőszak igazolására elsőnek Budapest rabszolgatartói vállalkoztak. Ez nyissa fel szemünket. Nem valami elvont, kézzel nem fogható jelzőket, hanem jogaink, vagyonunk, mindennapi életünk biztonságáért kell az alkotmányvédők zászlaja alá tömörülnünk!

Mi, akik a társadalmi és gazdasági haladás hívei vagyunk, forrón óhajtuk, hogy a képviselőház dolgozzék és alkotson a nép javára szolgáló törvényeket!

Általános választói jog, demokratikus adórendszer, önálló vámtarifalet és a fővárosi törvény

reformja; ezek volnának a jövőnd hasznos teendői.

De a kormány nem ezekre gondol, mikor állszenteskeivé hirdeti, hogy dolgozni akar.

A választói jog reformját adott szava ellenére, meg nem csinálja. Az adó reformot meg sem igéri. Az önálló vámtarifalet a jelenlegi kereskedelmi miniszter vezetésével mindhaláláig elaludja. A főváros s a zsákanyúló klikkék igája alól felszabadítani nem akarja. De a katonai létszám felelősséval újabb, elviselhetetlen terhet akar rakni a nemzet vállára és a munkás-kezek újabb sokaságát akarja elvonni a termelő nemzeti munkától.

Erre kell a jog ledöntésével a klotúr, erre a cenzusos képviselőházban amugy is gyengén pilogó ellenállás teljes megsemmisítése.

Igaz, a parlament nem valódi képviselő a nemzetnek, mert a választói jog klotúrija 3,568,000 husz évnél idősebb magyar polgárt rekeszt ki alkotmányos jogainak gyakorlásából. Igaz, a vakmerő merénylét is azt bizonyítja, hogy a nemzet széles rétegeitől elszakadt parlament gyenge és ez a tudat a hatalmat az erőszakoságokra bátorítja. De a magyar demokrácia szelleme: a jogfolytonosság. 1848-ban is a rendi alsó-tábla alkotta meg a polgári Magyarországot s szabaddította fel a jobbágyokat: most a cenzusos képviselőházat kell rázorítani a mai kor politikai jobbágyának megváltására, a demokratikus választói jog megteremtésére.

Törhetetlenül hangoztatva, sürgőt és követelve az általános választói jogot: nem kizárhatjuk tehát közönséggel a képviselőház meglévő szabadságainak elkövetését, a nemzeti ellenállás minden lehetőségének letörését. Demokrata nagygyűlést szőljük tehát Budapest demokrata szervezetét és polgárait, e hónap 26-án, szombaton esti 7 órára a Központi Demokrata Kör termeibe, (VI. kerület, Gyár-utca 18. szám.)

Tiltakozunk az alkotmány megsértése ellen és követeljük az alkotmány sebének igaz orvosságát, a magyar népállamot az általános választói jogot!

Demokrata elvárások! Jertek sorakozatok! Ha csak egyetlen porszemet hordhatunk is a demokrata alkotmány alapjainak lerakásához: jó, tisztos férfiköz méltó munkát végeztünk!

Demokrata üdvözléssel: a központi demokrata kör, a VI. kerületi külterületi demokrata kör, az angyalföldi polgári kör, az ó-budai demokrata kör, a józsefvárosi demokrata kör, a lipótvárosi demokrata kör nevében: Dr. Vásonyi Vilmos, dr. Leitner Adolf, Takács Gyula, Székács Antal, dr. Pollacek Sándor, Vielweny Lajos, Sümegi Vilmos, Neszmélyi Lajos, Zsuzsánky Péter, dr. Bicskői Miksa, Csasznek Károly, dr. Benedek János, Schubert Sándor, Gelbard Rezső, Szilágyi Károly, Olay Lajos, dr. Reik Ferenc, dr. Baracs Marcell.

Az értekezlet elhatározta továbbá, hogy a szombati esti nagygyűlésen dr. Vásonyi Vilmos, Madarász József és dr. Benedek János orsz. képviselők fognak beszédet mondani és az egyes demokrata szervezetek szónokai is röviden fel fognak szólalni.

A vasárnapi meeting.

Ma délután 6 óra körül a vasárnap délután a Vigadóban megtartandó nagygyűlés részleteinek megbeszélése céljából a polgárok a Sáskerben értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten megjelentek: Bartha Miklós, Szatmári Mór, báró Kaas Ivor, Sümegi Vilmos, Madarász József, Lovász Márton, Vásonyi Vilmos, Várody Károly országgyűlési képviselők, azonkívül Budapest összes kerületeinek képviselőiben nagyszámú polgárok, az egyetemi ifjúság, számos iparoskör, társaskör és egylet megbizott.

Polónyi Géza megnyitva az értekezletet, előadja, hogy felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy az egyetemi tanártestület az ifjúság véleményének kifejezése miatt nem indít fejelelmi vizsgálatot, mint az a mai hírlapokban el volt terjedve. Kijelenti, hogy az egyetemi ifjúságot a polgárok, illetőleg a rendezőbizottság vasárnap a rend fenntartására kéri fel. Majd előadja, hogy a nagygyűlést *technikai okokból nem lehet délután 10 óra körül megtartani a Vigadóban s azért azt proponálja, hogy az ülést idejűl vasárnap délután két óra társasok ki*. Indítványozza még, hogy a határozati javaslatot egy polgárember nyújtsa be a nagygyűlésen. Mindezeket a javaslatokat egyhangulag elfogadták.

Előadja továbbá, hogy a multkori határozathoz képest Kossuth Ferencet, gróf Apponyi Albertet, Vásonyi Vilmost és Hoek Jánost kéri fel a nagygyűlés szónokaiul. Ugron Gábor egészségügyi okokból a nagygyűlésen nem beszélhet. A szónokok meghívására Kasics Pétert, dr. Németh Imrét és dr. Szadoszky Józsefet kéri fel az értekezlet.

Elhatározta még az értekezlet, hogy a nagygyűlés után az ott megjelentek az Erzsébet-kört 35. sz.

alatt lévő függetlenségi kör elé vonulnak, ahol Batizfalvy József, Hegedűs István, dr. Pollacek Sándor, az egyetemi ifjúság egy kijelölendő szónoka, Szalánszky Andor gyári munkás, a nemzeti alapon szervezett keresztény szocialisták nevében fog fel szólalni.

Ezután a nagygyűlés tisztikarát jelölték ki, a melynek tagjai lettek: Ügyvezető elnök: Polónyi Géza, I. kerület; elnök dr. Hegedűs János, jegyző: Kovács Pál II. kerület; elnök Németh Imre és Lendéi Adolf, jegyző: Kunzer Gyula, III. kerület; elnök dr. Szilágyi Károly, jegyző Schubert Sándor, IV. kerület; Papp Jenő elnök, dr. Eulenberg Salamon jegyző, V. kerület; elnök Busbach Péter, jegyző dr. Baracs Marcell, VI. kerület; elnök dr. Leitner Adolf, jegyző Székács Antal, VII. kerület; elnök Olay Gyula, jegyző dr. Somogyi Béla, VIII. kerület; elnök Olay Lajos, jegyző Vig Viktor, IX. kerület; elnök Hegedűs István, jegyző dr. Fülöpp Gyula X. kerület; elnök Hoek János, jegyző betöltetlen. — A sajtóbizottság jegyzője dr. Loránt Dezso.

Ezután felkérte az értekezlet a sajtóbizottságot, hogy a szombaton a város utcáin elhelyezendő plakátok szövegét és a népgyűlésen beuyjtandó határozati javaslatot szövegezzék meg. A sajtóbizottság a megbízást elfogadta és annak holnap este hét órára tesz eleget. Bejelentette még Polónyi, hogy a mult értekezleten elhatározott tenetből való kivonulás elmarad, mivel abban az időben már sötét van. Azonban Deák Ferenc és Kossuth Lajos hírszámát megkoszorúzza nem marad el, mert az a sajtószabályokon ejtett sérelem reperálása után fog megtörténni. Ezzel az értekezlet véget ért.

A vidék.

A vidék egyre élénkebben és sürűbb egymásutánban nyilatkozik a politikai helyzetről s foglal állást a történetekhez.

Az ellenlék részéről ma a mohai függetlenségi polgárok, a várfalvai, a margittai, a nagymihályi, a vákospalotai, a nagyenyediék nyilatkoztak. Kaposvárolt, Kecskenémén előkészítik a tiltakozó gyűléseket s a debreceni polgárság a legközelebbi városi közgyűlésen akarja kifejezni bizalmatlanságát Tisza iránt. A kormány akciója mellett ma a baranyarémegyei szabadelvűpárt, a verőbi, nyitrai és rimaszombati szabadelvűpártok nyilatkoztak Podmaniczky Frigyeshez és a miniszterelnökhöz intézett sürgönyök után.

Háromszék megyében több helyen tüntetni készülnek a kormány mellett és az obstrukció ellen. Seps-Szent-Györgyön, Kovásznán, Nagyajtán a szabadelvűpártiak gyűlésre készülnek. A hódmezővásárhelyi szabadelvű kör pedig szombaton tart nagygyűlést.

Nagyon meleg üdvözlések érkeztek Tisza Istvánhoz és a szabadelvűpárthoz: Szekszárdról, Szepesváraljáról, Ujverbászról, Gyöngyösről, Lugosról, Ujvidékről stb.

Pécs közvetlenül Perczel Dezsőnek küldte üdvözlését. Perczel a következő telegrammal válaszolt: — Fogadják bizalmuk és szives üdvözlésük nyilvánításáért meleg hálámát. Nyugodtan emelt fejjel állok nemzetem éléte élé!

Az ellenzékhez, mint éjelő jelentik, még a következő helyekről érkeztek üdvözlések: Nagymihályról, Makróról, Szászvárosból, Ujvidékről, Eperjéről, Margittáról.

Szeged, november 24.

Nagy érdeklődés mellett tárgyalta Szeged városi közgyűlése azt az indítványt, melyben Pillich Kálmán, az ottani szabadelvű párt alelnöke kívánta a város rosszaságát és bizalmatlanságát a kormányval szemben kifejezni. A közgyűlési terem zsúfoltságig megtelt. A tanjai gazdák is mind bevonultak s a karzatot ott szorongták a szomszéd vidéki városok ellenléki férfiai is. A rosszaló indítványt Pillich Kálmán, a szabadelvű párt volt alelnöke, adta be és két napig tartott a vita, amely helyenkint igaztolt jellegűt öltött. A tanács Pillich indítványával érdemileg szemben helyezkedett és ő maga a következő indítványt terjesztette elő:

Az indítvány a közgyűlés elé terjesztetik a tanács által elő véleménynyel, miszerint a tett indítvány, mint sürgős, nyomban tárgyalassék; érdemét illetőleg javasolja a tanács, miszerint tekintve, hogy az országgyűlés képviselőháza szabályainak hiányos voltánál fogva az ott már közel két év óta szomorú vromlora jutott obstrukció megszüntetésére, mely minden szabályos tárgyalást és törvényhozási működést lehetatlenné tett, minden produktív polgári munkásságot, forgalmat és üzletet megbénított s az államháztartásnak alkotmányos formákban való vitelét is megghiúsította, a magyar állam tekintélyének megóvása

miatt visszautasíthatlanul előállott szükségét képez, tekintve, hogy a képviselőház házszabályainak a folyó évi november hó 18-án tartott ülésén ily célból történt módosítása nem a szabadszabadságunk elkorcsosítása, hanem csak az elkorcsosított szükségességnek mutatkozó megszűrésével a parlamenti rend és tekintély helyreállítása érdekében eszközöltek, mely lejárás, habár a jelenleg érvényben lévő házszabályok intézkedéseinek formái sérelmével történt is, de törvényszerűség nem involvál, mert a képviselőház, illetőleg annak többsége maga állapítja meg s változtathatja meg házszabályait és így alkotmányos hatáskörében érvényesítette saját akaratát: mindezeknél fogva határozatilag mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy Pillich Kálmán bizottsági tagnak indítványa fölött napirendre lép.

A közgyűlés ma, két napi tárgyalás után, 99 szavazattal 78 ellenében Pillich Kálmán indítványának mellőzésével elfogadta a tanács javaslatát. A szabadelvűek óriási lelkesedéssel fogadták a határozatot és perecek taposáltak és éljenekék Tisza István gróf miniszterelnököt. A karzati közönség az ellenzékkel együtt kivonult, a Kossuth-nótát énekelve. A Bánffy-pártiak és Kossuth-pártiak szövetsége kudarcot vallott, ami a jövő választásokra is nagy kihatással lesz.

KÜLFÖLD

A Reichsrath.

Budapest, november 24.

Sternberg gróf és Pernerstorfer nagy kirohanásaira ma végre elhangzottak a konzervatív pártok lojális nyilatkozatai. Az egész ház egygyé olvadt a dinasztia és a trón iránti hűségben és szeretetben, csak az ifjúségek hallgattak, a radikálisok zajongtak, a nagynémetek nevettek és a szocialisták és Luegerék provokáltak skandalumokat, úgy, hogy az ülést többször föl kellett függeszteni. Tehát semmi sem moossa le a Reichsrathról azt a tényt, hogy 1904. november 18-án egyik tagja a legkiméletlenebb hangon megtámadta a dinasztia és nem akadt se elnök, se kormány, se párt, amely nyomban visszautasította volna e durva támadásokat. Ezen már nem változtat az, hogy másnap Körber zengett egy tirádát az uralkodóházzal és hat napra rá a tetőtől-talpig lojális nagybirtokosok megpróbálták helyreírni a mulasztást. Ime, idáig jutott az osztrák törvényhozárs Luegerék miatt, kik utolsó viselkedésükkel lefogalták a maguk számára azt a protekciót, amelynek melegét egyformán kell éreznie Ausztria minden alattvalójának.

Bécs, november 24.

A Reichsrath mai ülését a pártok nagy mozgalma előzte meg. A helyzet némileg javult annyiban, hogy dr. Kathrein tirolai tartományi elnök a kormány és a német pártok közt fölmerült differenciákat kiegyenlíteni igyekszik. Kathrein dr. azt javasolja, hogy az innsbrucki olasz fakultást a félvégén zárják be és nyomban reá máshova helyezik át. A német pártok fakultás azonnali bezárását követelik.

A beérkezett irományok között van dr. Hoffmann és társainak a kereskedelmi miniszterhez intézett interpellációja a Franciaország és Magyarország közötti hírlapi táviratokra vonatkozólag. Interpelláltak azt kérdezik, igaz-e, hogy egyoldalú egyezség jött létre Franciaország és Magyarország között Ausztria figyelembevételével és mit akar tenni a miniszter az eljárás valósága esetén, hogy Ausztria számára hasonló intézkedést biztosítson. A beérkezett irományok szövegéről történt előolvasása után és miután Hartel közoktatásügyi miniszter az interpellációkra válaszolt, folytatták a kormány nyilatkozatára vonatkozó vitát, melyben Wolf képviselő keményen támadta a miniszterelnököt a németeket károsító intézkedéseiről.

Wolf után Körber miniszterelnök emelkedett fel szólásra. Körber visszautasította azt az insinuációt, hogy a kormány az önálló testületek határozatait nem akarja szentesítés végett az eszázr előterjeszteni. Ellenkezőleg, ő megtesz mindent, hogy a tartománygyűlések határozatait érvényre juttassa...

Völkli és Seitz közbeküldtek: Ez nem igaz! Ön csak azokat a törvényeket szentesítetté, amelyek

tetszenek azoknak a pártoknak, amelyekről ön függ!

Körber: Én semmiféle párttól sem függök!

Völkli: Százszor is mondhatja, még sem lehet elhinni, mert minden ténykedésén meglátjuk, hogy a klerikálisoktól és a keresztényszocialistáktól függ!

Völkli heves taglejtések közt még más vádakait is szór a miniszterelnök fele. Körber azonban megőrzi nyugalmát és így folytatja:

— Ami pedig a dalmáciai helytartóság kérdését illeti, semmi ok nincs arra nézve, hogy a jelenlegi helytartót visszahívják. Bianchini képviselő urnak arra az állítására, hogy a helytartó a lakosságot sértő nyilatkozatot tett, csak egy tanuja van, míg én az ellenkezőjét nagyon sok tanuval bizonyíthatom. Ha a képviselő ur erről meggyőződést akar szerezni, nagyon szívesen rendelkezésére bocsátom az aktákat. Azután ismét rátér az olasz kérdésre és kijelenti, hogy a kormány részéről az innsbrucki olasz fakultás bezárását illetően nem forog fenn semmiféle akadály, de az olasz egyetemi hallgatók érdekeit is meg kell védeni, miért is a leghelyesebb volna, ha a parlament a fakultásnak Roveretoba való áthelyezésére vonatkozó javaslatot mielőbb letergálná. Munkássággal és hiányos intézkedésekkel is teljesen alaptalanul vádolják a kormányt, mely másként, mint ahogy eljár, nem cselekedhetett. A háznak egyáltalán arra kellene törekednie, hogy mielőbb munkaképessé legyen, mert ha ezt el nem érheti, később már nem fog abba a helyzetbe jutni, hogy erre nézve határozzon.

A miniszterelnök után Pálffy gróf konzervatív képviselő emelkedett fel szólásra, hogy a felzett lojalitási nyilatkozatot egy, az elnökhöz intézett kérdés alakjában előterjeszse. A nagynémetek és szocialdemokraták a nyilatkozat felfoiasását gunyos közbekiáltásokkal kísérik, mire a teremben nagy mozgás és lármá keletkezik, amelyben a nyilatkozathoz csatlakozó Ludwigsdorff gróf alkotmányhú nagybirtokos beszéde értetlenül hangzik el.

Pálffy képviselő a cseh feudális nagybirtok nevében az elnökhöz intézett kérdésben tiltakozott a szólásszabadságban való visszaélés ellen, melylyel az uralkodó családot a legfelháborított módon vonták bele a vitába és azt kérdezik az elnöktől, hogy meg akar-e minden tőle telhetőt tenni, hogy elejét vegye az ilyen visszaélésnek. (Általános, élénk tetszés.) Ludwigsdorff a szocialdemokraták és all-deutschok szakadatlan zajos közbeszólása dacára ugyanezt a kérdést intézte az elnökhöz. Keményen elítélte az uralkodóház ellen intézett és a legszenvedelmesebb érzelmet sértő támadásokat, melyek a Ház baloldalán is nagy felháborodást keltek.

Vetter gróf elnök válaszolt mindkét kérdésre és kijelentette, hogy senki sem sajnálja jobban, mint ő a minden hazai szívét mélyen sértő nyilatkozatokat, a melyek a házban az elmúlt napokban hangzottak el. Sajnos, a Ház akusztikája megnehezíti az elnök szabályos ellenőrzését, miért is kénytelen az elnök megelégedni utólagosan a leg-erősebb rosszalás kifejezésével. Az elnökség soha sem fogja elmulasztani kötelességének teljesítését.

A szocialisták lármás közbekiáltásokkal utasították vissza a nagybirtokosok támadását.

Daszynski hosszabb beszédet mondott, amely így végződött:

— Nem fogjuk eltérni, hogy az ilyen udvari szolgálatban álló, fizetett lakajok, mint Pálffy gróf és Ludwigsdorff báró arrogáns módon támadjanak bennünket! Az elnök kötelessége volna visszautasítani ezeket a lakajokat.

Pernerstorfer tiltakozik a keresztényszocialisták és a klerikálisok vádjai ellen. Azt mondja, hogy ezeknek a pártoknak így szól a jelszavuk:

— Und der Kaiser absolut, wenn er unsern Willen thut!

Kijelenti, hogy ők nem a eszázr személyét támadták, de nem fogják megakadályoztatni magukat, hogy kritikát gyakoroljanak azokon a személyeken, akik megrontják az országot.

Közben Völkli egy, az elnökhöz intézendő kérdés tétele végett szólásra jelentkezik, de az elnök nem érti, hogy mit akar s csak azt látja, hogy felolvass valamit, mire tőle a szót megvonja és Sternberg grófnak adja át, aki konstánstani kívánja, hogy a lojalitási nyilatkozat nem irányulhat az ő beszéde ellen, mert ő a koronát nem támadta meg, hanem csak való tényeket sorolt fel. Az, amit Rainer fő-

hercegről mondott, szóról-szóra igaz és ő csak képviselői kötelességét teljesítette, ezzel tehát az elnöki rendutasítást nem érdemelte meg.

Az elnök a legnagyobb zaj közepette berekeszti az ülést, ebben a pillanatban a karzatról, amelyen sok száz szocialdemokrata volt, viharos kiáltások hallatszottak:

— Éljen a szocialdemokrácia!

— Veszzen Lueger!

— Veszzen a dinasztia!

A karzatról tömérdek vörös cédulát dobáltak a terembe, amelyekre ez állt:

— Pusztuljanak a klerikális iskolarontók s a keresztényszocialista papiszolgák; éljen a szabad, felekezetenküli iskola!

E kiáltások körülbelül tíz percig tartottak és a képviselők is, pártállásuk szerint, hol helyeseleg, hol tiltakozólag fölkiáltottak a karzatra.

A tüntetők közül többsét letartóztatták s a képviselőház irodájában kihallgatták. Csak negyedóra múlva sikerült a karzatokat kiüríteni. A folyosón a keresztényszocialista és szocialdemokrata képviselők szidalmakkal illetik egymást. Prohászka rá akarja vetni magát Seitzra, de a képviselők elválasztják őket.

Seitz dühösen távozik, miközben kiáltja:

— A tartománygyűlésen a tí utcacsapóitok szidalmazni mertek bennünket, de mi mégis keresztülviszszük akaratumkat. Le Luegerrel!

Bécs, november 24.

A politikai helyzet nem javult. Az ifjúségek elhatározták, hogy folytatják az obstrukciót, miután Kramarz kijelentette, hogy ha a párt eláll eddig követett taktikájától, akkor leteszi mandátumát és visszavonul a politikai szerepléstől. Körber miniszterelnök mai beszéde a német pártokat éppen-séggel nem elégitette ki; különösen a német néppártban elkezeredett a hangulat Körber ellen. A német pártok végrehajtó-bizottsága ma este ülést tartott s elhatározta, hogy várakozó álláspontot fog elfoglalni a kormánynyal szemben.

Az orosz-japán háború.

Budapest, november 24.

A halti hajóhad második hadosztálya ma Port-Saidba, a suezai csatorna éjszaki kapuja elé érkezett. Minthogy a hajóknak ott lust, vizet és talán eszet is fel kell venniök, nem valószínű, hogy a hajóraj már ma befut a csatornába. Az orosz hajók biztonságáért az egyiptomi kormány Port-Saidban minden intézkedést megtett. A hajók a többi hajóktól elkülönítve vetnek horgonyt és számos bárka teljesít majd körülöttük őrszolgálatot. Magában a csatornában és a port-saidi és suezai kikötőkben támadástól nem kell tartani a hajóknak, mert a csatorna neutrális terület és nemzetközi szerződések tiltják ott a háborus műveleteket. Abban a pillanatban azonban, amint Folkersam admirális elhagyja a suezai kikötőt és a Vörös-tengerbe ér, el kell készülnie lennie japán orvttámadásokra. A Földközi-tengernek, a suezai csatornának és a Vörös-tengernek kikötőiben csak úgy hemzseg a sok japán ügynök, amelyek az orosz hajóraj utját szemmel tartják. Az orosz hajók megromlására nincs szükség torpedónaszádokra, mert közöséges yachtokról, gőzhárkókról, sőt csónakokról is lehet erősenj torpedókat. Bebizonyította ezt Baranov kapitány 1877-ben, amikor a trapezanti kikötőben légbé röpitett egy kínai flotta-t és bebizonyították a japánok is, amikor 1895. februárban Vejhajvejben a kínai flotta egy részét megsemmisítették. Mindenesetre az ilyen torpedótámadás nagyon veszedelmes a támadóra, mert a talált hajóval együtt a támadó is elpusztulhat. De a japánok ebben a háborúban annyit jelét szolgáltatottak szinte fanatikus bátorságuknak és halálmegvetésüknek, hogy részéről semmi sem volna meglepő.

Port-Arthur ostroma.

London, november 24.

A japánok szakadatlanul bombázzák Port-Arthurt. A japán hajógyűk, amelyeket szárazföldre vittek napról-napra pontosabban és biztosabban céloznak. Tokióból érkezett táviratok szerint az orosz katonák egyre nagyobb számban szökönek meg a várból. Az oroszok múlt hétfőn éjjel kirohanást tettek a eskvansani erődől, de a japánok visszakergették őket. Kedden délben sikerült a japánoknak hajógyűkkel az arzenál szomszédságában levő épületeket meggyújtani. A tűz az erős szélben nagyon elharapódzott és az oroszok csak későn este tudták eloltani. Port-arthuri menekülők, akik Verhájvebe érkeztek, azt beszéltek, hogy Port-Arthurban huszezer béleg és sebesült van. Az egész város katonák számát szintén huszezerre teszik. Eeléség még bőven áll rendelkezésükre, de hadiszervek nagy hiányt szenvednek.

A Daily Telegraph jelenti Csifuból, hogy ott az a hír van elterjedve, hogy a port-arthuri ostromló ereg északon újabb heves támadásokat intézett az Erlungsan-erőd és a 203. m. jelzésű megerősített halom ellen. A támadások még folyamatban vannak és eredményükről biztosan nem lehet tudni. Az hírlők, hogy amennyiben ez a roham nem sikerülne, a japánok egyelőre lemondanak arról, hogy Erlungsan elfoglalják. Dalnyba újabb csapatok érkeznek. Oku vezérkarából kiszivárgott hírek szerint a japánok minden eddigi sikertelenség dacára tovább folytatják rohamaikat a port-arthuri erődök ellen, mert itt németek katonái, hanem elsöranu fontoságu politikai okok kivánják az erősség elfoglalását. Tokiói jelentés szerint az ellenség hétfőn éjjel ellentámadást intézett a keleti Kikvansan-erösség északi része előtt levő japán csapatokra, de visszavertözték. Az utolsó időben a japán hadihajó közelédekör az orosz tengerparti erősségek nem létek. Az orosz hajók közül egyik sem tett kísérletet a kikötő elhagyására, mert mind meg vannak rongálva. A japánokhoz érkezö orosz szökevények száma naponként szaporodik. Ezeknek kijelentése szerint a port-arthuri helyörség lelkieröje mindinkább fogy.

Berlin, november 24.

A Lokalanzeiger-nek táviratozzák Tokióból: Az oroszok hétföröl keddre virradó éjjel kirohanást intéztek Port-Arthurból északkelet felöl, de visszavertözték. Kedden délután a japán hajótyűk bombázták a várost. Az arzenál közelében nagy tűz támadt.

A mandzuriai harctér.

Tokió, november 24.

A főhadiszálláshoz tegnap a következö jelentés érkezett: Hétfőn reggel fél 7-ör egy japán csapat vonult előre a Hu-Szjen-Csangtól északra levő Vajesuku ellen és megtámadott egy orosz táborhelyet, amelyet meg is szállott. Nemsökára megtámadta 600 fönyi gyalogságból és 300 fönyi lovasból, valamint négy ágyúból álló csapat balszárnyukat és hátulsó állásukat. De megerősítöket kaptunk s az ellenséget fél 10 órákor visszazitük Csinkeolin felé. Az ellenség 29 halottat hagyott hátra, Hatot elfogtunk. Veszítettünk 29 halottat és sebesültet. Szákmányoltunk 38 fegyvert, páncérszerszámot, lövészert és egyéb hadianvagot. A Standard szerint Mandzsuország különböző részeiböl jövö hírek szerint kövcellenül várható az ölközöl, valószínűleg a Hunho és a Soho köztöl.

A balti flotta.

London, november 24.

A Daily Telegraph jelenti Port-Szaidból 23. röl: Az orosz hajókat elküldözték a többi hajóktól a kikötőben és cirkálóbárkákkal veszik körül. Megengedik nekik a víz és hus felvételét, de azt nem tudhatta meg a Daily Telegraph tudósója, hogy szemet is szabad-e felvenniök. Az angol földközi-tengeri hajóhad egy része oly közel van, hogy drótnélküli táviróval érintkeznek a Port-Szaid előtt fekvö angol hadihajóval. Arról értesülök, hogy Port-Szaidban japán ügynökök tevékenykednek. Meg nem erősített híresztelések szerint egy japán cirkáló van Aden előtt.

Port-Szaid, november 24.

Az orosz hajóhad a Szuda-öbölből jövö ideérkezett. Minden intézkedés megtörtént, hogy a esatornán való átvonulások semmi baj se történiök.

Uj orosz flotta.

Berlin, november 24.

Pétvárról jelentik, hogy a Novoje Vremja felveti azt az eszmét, hogy egy harmadik hajóhadat, a fekete-tengeri flottát Kelet-Ázsiába kellene küldeni. Pétvárron ugyanis attól tartanak, hogy a balti flotta még gyözelem esetén sem tudná a keleti vizeken való uralmát tartósan biztosítani, minthogy báziis, Vladivoszok, nagyon is messzire esik. A harmadik orosz hajóhadnak Matsampot, Japán hadikikötőjét kell megtámadnia és azt a vilögforgalomtól elvágnai. Ez a harmadik hajóhad a most elkészült Szlava páncélosból, több régi cirkálóból, főként pedig a fekete-tengeri flotta hajóiböl állhatna. A Novoje Vremja-nak ez a cikke különösen Konstantinápolyban nagy feltűnést keltett és mintegy ama hírek megerősítöével tekintik, hogy Oroszország csakugyan át akarja vinni hajóit a Dardanellákhoz. Valószínűleg ennek a hírek volt következzése, hogy a török flottát egész eszében harakékes állapotba helyezték. Az orosz követségen demantálják a fekete-tengeri flotta kihajózási szándékát és Törökország akcióijában csak tüntetést látnak, amelynek Anglia a láta mögött.

HIREK

Budapest, november 24.

— **Kinevezés.** A földmívelésügyi miniszter az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédpénztárnak a segélyezési és tagfelvételi osztályát vezető miniszteri tisztviselőket és pedig Huskö Miklós miniszteri számtanácsosát, Gödl Károlyt pedig segédhivatali igazgatóvá kinevezte.

— **Ajánédek a királynak.** Egy verciorvai, a román államvasutaknál alkalmazott Naum György nevü magyar fiu, mechanikus, még a tavasszal igen érdekes ajándékkal lepte meg a királyunkat. Az ajándék, egy lúdtöjásra ügyesen alkalmazott patkóharapófög, ráspoly és vasszerszámokból állt, amelyeket patkószeggel erősített oda a kifutó lúdtöjás hójára, de oly ügyes módon, hogy a tojáshéj teljesen elmaradt. Még akkor sem törtött el az ajándék, amikor ö felségének megküldte. Ezért az ajándékért már most, Naum ö felségétöl, a kabinetiroda után, köszönö iratot kapott, amelyhez a király főnyköpe, egy arany örem és harminc tallér volt mellékelve.

— **Mária Terézia emléke.** A budapesti királyi magyar utodmányegyetem újjáalakítója, Mária Terézia királynö halálának évvfordulóján, november 29-én délelött 10 órákor gyászistentiszteletet tart az egyetemi templomban. A gyászistentisztelet napján az egyetemi előadások szünetelnek. Mária Terézia királynö emlékeztöere november 29-én, kedden alapítványi gyászmise lesz a budavári koronázó Mátyás-templomban.

— **Szécsi Ferenc kinevezése.** A király dr. Szécsi Ferenc budapesti közigyöszhelyettesét Hatvani királyi közigyöszöve nevezte ki. Szécsi Ferenc nemrég a Vigszínház dramaturg igazgatója volt, majd ügyvéd irodát nyitott, de minden állásban nagy tehetségü szorgalmas munkása maradt a drámai irodalomnak.

— **Uj egyetemi magántanárok.** A közoktatásügyi miniszter dr. Schiborsky Károlynak a növényteratológiája és pathológiájából — dr. Bálint Sándornak a rovarok morfológiája és biológiájából a budapesti kir. m. tudományegyetemen egyetemi magántanárokká történt képesítésüket jóváhagyólag tudomásul vette és ezen minőségükben megerősítötte.

— **A tél.** Innsbruckból jelentik nekünk: Tegnap óta szakadatlanul esik a hó. A vasuti forgalom mindenütt megakadt és a Breaneren tövből vonal áll, mert nem tud előre jutni. Innsbruck városában is hóékekkel igyeksznek az utakat járhatókká tenni. Angliából is nagy hidegeket és hóviharokat jelentenek. Az északi vidékeken a gyorsvonatok husz óra óta vesztögelnek a hóban. A szomszéd Romániában is zord időjárás uralkodik. Az egész ország hó alatt van s a nagy hóviharak miatt több vonalon a közlekedés is szünetel. Jászvásár, Braila és Galac teljesen el van zárva a világtól; Moldvában másfél méternyi

hó borítja az örszágutakat. Szulinában, a Fekete tenger partján, oly nagy volt a vihar ereje, hogy a Duna torkolatánál a vizet vissza söpörte, s e miatt a Duna elárasztotta a város nyugati részét, ahol a házak ölyvi mély vízban vannak. A legnagyobb károkat a vihar Konstanában okozta, ahol talán egyetlen ház sem maradt sértetlenül.

— **Építészok a minisztereknél.** A Magyar Építőművészek Szövetségének küldöttöge Quittner Zsigmond első mester vezetésével ma tisztelgett Berzevics Albert közoktatási miniszternél és átadta neki a szövetség legutóbbi egyetemes ülésén az állami építészok zsürije ügyében egyhangulag elfogadott memorandumát.

Az első mester egyben felhívta a miniszter figyelmét azokra a káros hatásu körülményekre, amelyek előállának az esetben, ha, amint tervezik is, az Országos Képzömvéveszeti Tanács ruházatként fel egyserűen az összes állami építészok pályázatainak pályabírói tisztségével. Ily zsüri éppen azt a tekintölyt nélkülözö leginkább, amelylyel pedig a miniszter ezt a zsüri tisztelet fel szerenté ruházni. A pályázó építészok túlnyomó nagy része nem is venne részt a pályázatokon, mert féli, hogy ismét csak egy klikk uralom honosodnék meg és ennek kárárt csakis középületeink és maga az építészet szenvedné meg. A miniszter figyelemmel hallgatta az első mester fejtegetéseit és maga is jelezte, hogy a Képzömvéveszeti Tanácsot reformálni öhajja és ennek keretében öni öhajja a M. E. Sz. tanácsával és a lehetőség szerint ennek kívánságait teljesíteni fogja.

Azután a küldöttöge Plösz Sándor igazságügyminiszternél tisztelgett, aki a maga részéről biztosította a szövetséget, hogy az általa inaugurált eddigi módszer mellett meg akar maradni, tudniillik ezentul is, az igazságügyi építkezéseknél alakítandó zsüribe mindenkor meg fogja hívni az építészok premissumainak vagyis a Magyar Építőművészek Szövetségének és a Magyar Mérnök és Építész Egyletnek küldöttöit.

— **Lendvayné temetése.** Pályatársainak rendkívül nagy részvétele mellett kísérték ma délután örök nyugalomra Lendvayné Fanciesz Ilonát, a Nemzeti Színház művésznöjét a színház udvaráról, Gyászpompától környezve ott állott a művésznö díszes ravatala. A végítészességadásra az udvar egészen megtelt a gyászolókkal, míg a közönség a színház előtt, az utóán foglalt helyet, ahol rendörök tartották fenn a rendet. A gyászolók sorában Somló Sándor igazgatóval jelen volt a Nemzeti Színház egész művészgárdája, ott voltak továbbá gróf Kevlevich István Rákosi Jenö főrend, Bezerödy Viktor min. tanácsos, gróf Festetics Andor, K. Lippich Elek osztálytanácsos, a színházak képviselői a Színművészeti Akadémia növendökei. A beszentelést Novák István orszöbetvárosi plébános végezte nagy segédlettel és az egyházi körus megható gyászdala s a pap imájait után Császár Imre állott ravatal elé s poétikus beszéddel búcsuzott az elhunytól.

Valóságos példája voltál az emberi jószágnek és az önzetlen önfeláldozásnak. Hiszen öteted két harmadrészt betegsöd ápolásának szentelted. És ezért halálad tragikus volt. Hosszu, kínos betegsödböl felgyógyulva az a reményöltetted, hogy ujra megjelenhetsz a deszkákon, hol amnyi dícsöességet arattál és ahová rajongó szived egész erőjével vágytál. Egész martýrium volt felgyógyulósöd és martýrhalált haltál a reményért. Nem teljesülhetett, mert a sors kéréllhetetlen kettövágta a gonosz betegség leonította ideális törekvésedet és letört az utolsó pillanatban. Mi pedig nem ödvözölhetünk a színpadon, hanem öid erejétünk koporsö köré, hogy megadjuk neked a végsö tisztességet. Ödafönn, ahova lelked öiludtál, ott is szükség van jó szivekre. Hiszen az irás szerint a jó Isten maga köré grüjti azokat, kik sok jöt tettek a földi vándorlásban, ödvösségben részesítik őket. Menj! A földi sálak és a keserü esáldások földjéről ebbe a szobb, abba a jobb világba. Vidd magaddal mindnyájunk jó emlékeztöt. Isten veled!

Azután a koporsöt a négyfogatu gyászhintóra tették s megindult a menet a temetőbe. A pap még egyszer beszentelte a koporsöt, majd a művészek növében Mihályi Károly mondott még egy Istenhozzádat s a koporsöt elföldeltek. A művésznö sirhantját teljesen beborították a virágok.

— **Összeesküvö szerb kapitány.** Belgrádból táviratozzák, hogy Negotinban letartöztatták Nibolics kapitányt, mert két tiszttel beszólgelve, öcsárolta a június 11-iki eseményeket, Szerbiát öllötnöke mondta és a két tiszttel Összeesküvésre akarta rávenni.

— **Simonyi öbester.** A Heraldikai és Genealogiai Társaság mai igazgatóválasztmányi ülésén dr. Karácsonyi János felolvasta Kállay Ubál értekezését a híres *Simonyi* öbester származásáról.

Simonyi József saját állítása szerint Simon Pál és Hecsegyi Zsuzsanna gyermeke s 1777-ben február 18-án született Nagy-Kállóban. Ha ez így volna, akkor már 1782-ben, öt éves korában a piaristák debreceni gimnáziumának lett volna növendéke és már 1789-ben, 11 éves korában vett volna részt a törökök elleni hadjáratban. A nagykállói római kath. anyakönyv feljegyzéseiben Simon Pál gyermekei között két József szerepel; az egyik 1771-ben, a másik 1777-ben született. Az 1771-ben született József nem lehet öbester, mert az azonos az 1755-ben elhalt Józseffel, de az 1777-iki születésnek viszont ellentmond a fentemlített két körülmény. Ezek folytán Simonyi öbester születési érvénye kérdése egyelőre eldöntetlennek tekintendő. A szerző számos érdekes adattal gazdagította a híres öbester származásának kérdését.

— **Schweidel tábornok emlékszója.** Schweidel Józsefnek, az aradi tizenhárom vértanú egyikének szoboremleket állítanak szülővárosában, Zomborban. A szobrot, amelyet *Mátrai Lajos* mintázott, most öntötték bronzba *Róna József* ércöntőjében. A szoborbizottság *Vértesi Károly* elnök vezetésével ma tekintette meg a kész szobrot, melynek sikerült volna fölött elismerését fejezte ki úgy a mintázó, mint az ércöntő művészeknek. Az emléket a jövő májusban leplezik le.

— **Széchenyi István-társaság.** Nemrég megalakult a Széchenyi István-társaság, amely azt a nemes célt tűzte mag elé, hogy az ifjúsági egyesületek szerzésével, ifjúsági könyvtárak felállításával, internátusok létesítésével és más célszerű módokon hazánk ifjúságának hazafias, nemzeti szellemben való nevelését előmozdítsa. Ma delután a társaság igazgatótanácsi ülést tartott az Otthon kör dísztermében báró *Bánffy Dező* elnöke alatt. Ott voltak többek közt: *Márkus József* főpolgármester, a társaság alelnöke, *Mártonffy Márton*, a társaság ügyvezető igazgatója, *Halász Ferenc* és *Kafka László* miniszteri tanácsosok, *Simonyi Zsigmond*, *Bókay Árpád* és *Beke Manó* egyetemi tanárok, *Gajdó Géza*, *Gelléri Mór*, *Glück Frigyes*, *Balassa József*, *Kunos Ignác*, *Benedek Elek* stb.

Báró *Bánffy Dező* üdvözölte a megjelenteket és megköszönte elnökölést történt megválasztását. Megígérte, hogy a cél nagy és fontos voltára és nemzeti irányúra való tekintettel a legnagyobb odaadással fogja elnöki kötelességét teljesíteni. (Elnöki beszéd.) Jelentette ezután, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a társaság alapszabályait. Ezután *Mártonffy Márton* ügyvezető igazgató kiemelte, hogy különös súlyt kell helyezni a vidéki fiókok megalakulására. Erre a célra már el is készült az alapszabálytervezet. Jelentette továbbá, hogy megalakult a társaság szakosztályai, nevezetesen az irodalmi, a gazdasági és a társadalmi szakosztály. Ezután *Balassa József* referált azokról a tervekéről, amelyeket az irodalmi szakosztály első sorban meg akar valósítani. A gazdasági osztály *Glück Frigyes*, a társadalmi osztály *Gajdó Géza* vezetése alatt buzgólkodik. Az igazgatótanács szűkebb körű társadalmi akcióit indít a társaság anyagi támogatása iránt. A társaság közgyűlése december 17-én déli 12 órákor lesz az új városháza nagytermében.

— **Olaszok és németek.** Nápolyban tegnap egy katolikus meetingen állást foglaltak az innsbrucki eseményekkel szemben. A meetingen, amelyen *Prisco* bíboros is részt vett s elhározták, hogy Olaszország egész katolikus tanuló-ifjúságát bevonják a mozgalomba s kéri őket, hogy lépjenek be a Dante-társaságba. A *Stampa* vezércikkében foglalkozik ismét a mozgalommal s kijelenti, hogy az elasz diplomácia semmiféle lépést nem tett Bécsben ez innsbrucki események után de bizalmasan lépéseket tesz az ügy megoldása érdekében. A *Corriere della Sera Galante* innsbrucki egyetemi tanár tanulmányát közli az innsbrucki viszonyokról. A tanulmány tagadja, hogy a Brenneren túl az elolasztás veszedelemmel járna. A veszedelem csupán abban áll — írja a tanár — hogy a tiroli paraszok helyébe, akik Insták, eladósodottak s iszásokok — a józan olasz munkások lépnek idővel. Rendkívül érdekes nyilatkozatot tett tegnap *Triest*-ben *Lajos Szalvator*, az étnográfiai munkáról ismert főherceg, a toszkánai nagyherceg egyik bátyja. A főherceg, aki muggiai villájában tartózkodik, egy ottani politikai személyiség előtt úgy nyilatkozott, hogy helyénvaló volna, ha *Triest*-ben felállítandó az olasz egyetemet s csodálkozását fejezte ki, hogy a kormány makacsul ellenzi az olaszok természetes kívánságát.

— **Stüsselék és Kuropatkinok.** A torontálmegegyi *Szerbkeresztur* községben van egy bíró, akit *Setyerov* Bogdánknak hívnak, s aki arról nevezetes, hogy az orosz-japán háború óta kitört rajta a szárvizálás dühe. Beszeretett a megvert generálisokba s a diestelen hadvezérekbe s ezt a rajongását arval elégit ki, hogy a szerbkereszturi újszülötteket Stüsszel vagy Kuropatkin névre keresztelteti. Valahány bölcső van a faluban, abban csupa Stüsszelt és csupa Kuropatkint ringatnak. A russzofil rajongás idáig elég ártatlan dolog volna, de *Setyerov* bíró nem is áll meg ott, ahol a dolog ártatlan. Most már a felnőtteknek is nevet ad s ha magyar nevű emberen megakad a szeme, azt menten megszólítja, igér neki füt-fát, egy pár forintot s addig nem nyugszik, amíg a szegény át nem tér a görögkeleti vallásra. Így járt el a minap egy *Kása Mihály* nevű szegény emberrel, aki nemcsak önmagát, de az egész családját eladta száz forintért s fölvette a *Setyerov* nevet. Most a szegény *Kása Mihály* kérvénye ideérkezett a belügyminisztériumhoz. Azt kéri benne a jámbor magyar, hogy nevét *Setyerovra* változtassa. — De ez már félig sem tréfa.

— **A Magyar Szakírók Egyesülete** tegnap választmányi ülést tartott *Gelléri Mór* elnöke alatt. A folyó ügyek bejelentése után részletesen tárgyalták elnöknek a nemzetközi sajtókongresszussal kapcsolatos indítványait s elhatározta a választmány, hogy azokat egy magyar újságíró-egyesületkéhez is betervezi. *Kalona Béla* titkár az egyesület keretében létesítendő testületi bizottság szabályait terjesztette elő. Beszámolt az elnökség a folyó ügyekről és az egyesület kezeleiben megindult mozgalmakról. Végül elhatározta a választmány, hogy az ügyései teendőik ellátására ideiglenesen dr. *Fekete Ignác*ot kéri fel.

— **Asszonyvendülés Varsóban.** Az orosz hatóságoknak ugyancsak meggyűlt a bajuk, ezuttal pedig — az asszonyokkal. *Varsóban* és az ismálti kerületben az asszonyok, akiknek férjét és fiaikat katonának vitték Mandzsurába, zendülésben törtek ki, követelve a kormánytól, hogy az ígért kormánységlty fizesse ki nekik. A kormány megígérte ugyanis, hogy a besorozottk hozzátartozói ségltyt fognak kapni, hogy megélhessenek. De eddig egy kopeket sem kaptak; a zord tél azonban beállt, már és ezer meg ezer család kenyérkereső nélkül sanyalódik. Eikeberedésekben az asszonyok czerszámban rohanták meg a kormányzó palotát s addig nem tágtítottak, míg a kormányzóhelyettes 10.000 rubelt ki nem osztott közöttük. A kormányzó távirattal kérte az orosz belügyminisztériumot, hogy ez évre még további 21.000 rubelt utalványozzon a behívott tartalékosok családjai részére.

— **Az ellenpap.** Londonból jelentik, hogy a dakcithi kongregacionális templomban a minap furcsa istentisztelet folyt le, amely még az angol istentiszteletek történetében is páratlan. A templom fől lelkészével, *Brown* tisztelettel a község egy része éppenséggel nem tudott megférni s a derék lelkészek szemére hányták, hogy szabad óráiban *enkörös-mesterséget* folytat. *Brown* nem sokat törődött ezekkel a szemrehányásokkal s mert a templom egyik ajtajának kulasa az ő kezében volt, biztosnak érezte magát hivatalában. Csakhogy a templomnak két ajtaja van s két kulasa. A második kulcs pedig *Brown* ellenségeinek kezébe került, akik a minap fől is használták ezt a kulcsot. *Brown* vasárnap belépett a templomba s észrevette, hogy a szószeiken egy másik lelkész áll. Rögtön kitalálta, hogy ezt a lelkészt úgy hoztatték ellenségei Londonból. *Brown* szótlanul ment fől a szószeikre, megvárta, amíg ellenfele elvégezte imáját s aztán intett a közönségnek, hogy kezdjenek énekelni. Az ellenpap sem vette tréfára a dolgot. Ő is énekelteget s egyszerre olyan pokoli láma támadt a templomban, hogy az oszlopok is megre-megtek belé. Mikor az éneknek vége szakadt, következett a prédikáció. Csakhogy az ellenpap egyszerre kezdte beszédét *Brown* ural. Már-már verékedése került volna a sor, amikor hirtelen három *Brown*-párti ember szaladt fel a szószeikre, hogy a lelkészt megvédelmezze. *Brown* ur most bátor lett s így szólt az ellenpaphoz:

— Ha ön gentleman, el fogja hagyni a szószeiket. Ha pedig nem hagyja el, lehajítom innen!

Brown ur most már szóhoz jutott, bár beszéde közben nem egy gúnyos kacagás hangzott fől. Egy

uri asszony is gúnyolódott a lelkészszel, aki így vágott vissza:

— Asszonyom, ön most nevelhet, de biztosíthatom, hogy a pokolban nem fog nevetni!

Brown befejezte beszédét, méltóságjeljes léptekkel hagyta el a templomot. Az ellenpap pedig, most már nem lévén kívül civakodnia, szintén elhagyta az isten házáat.

— **Eszterházy herceg havannái.** Érdekes esetet eseménytét fől az 1894-ben Bécsben elhunyt *Eszterházy Miklós* hercegről, aki nagy kedvelője volt a havanna-szivaroknak. Szállítója egy alkalommal újfajta havanna-szivarokat mutatott be neki, melyeket annyira megkedvelt, hogy táviratilag azonnal 15.000 darabot rendelt belőlük. A havannák kiállítás a finánek szigorú vizsgálatát s a megválasztást, — annak rendje és módja szerint eljutottak a herceghez. Egy hét múlva egy csapat finác jelentkezett a hercegnek, aki szívesen fogadta őket. Nagy bocsánatkérések fől arra kérték a herceget, mutatná meg nekik a legutóbb kapott havannákat, hogy mennyi van még belőlük. A herceg szívesen engedett nekik, sőt vizgatolta őket, hogy csak kötelességüket teljesítik, nincs tehát miért bocsánatot kérniük. A finánek azután összekevertek és megolvasták a szivarokat s rögtön rájöttek, hogy óriási mennyiség — hiányzik. Jegyzőkönyvet vettek fől s kérték a szolgát, jelentse be őket újra a hercegnek. Kissé szorongva mondta el a szónok tapasztalataikat.

— **Bocsásson meg fonség,** de az mégis lehetetlen, hogy fonséged ilven rövid idő alatt 10.000 havannát méltóztatott volna elszelni legmagasabb ajkával. Fenséged talán nem vette figyelembe a behozott szivaroknak baráti körben való továbbadását tiltó törvényt, — erre kérjük fenséged legmagasabb nyilatkozatát.

A herceg lakájához fordult:

— Adj csak ide egy csomagot onnan.

A herceg átvette az egybekötött 50 legfinomabb havannát, a kandallóhoz lépett s az egész csomót fenséges nyugalommal a lobogó tűzbe dobta. A derék kommisszó megmerevedett ettől a látványtól. A herceg aztán így szólt nagynyugodtan:

— Látják, ez az én külön kedvtelémem. Nem ismerek nagyobb gyönyörűséget, mint a kandallóban elégtő havanna-szivarok illatát. Most már látják, hogy fogyasztom én oly gyorsan a szivarjaimat a ezt ki tilthatná meg nekem?

Erről a dologról hivatalos és nem hivatalos magasban körökben annak idején sokat beszéltek Bécsben, sokan akadtak azonban — akik akkor sem hitték benne.

— **A pálinka ellen.** Az Országos Közegészségi egyesület alkohol-bizottsága tegnap este dr. *Schwartz*er Ottó udvari tanácsos elnöke alatt ülést tartott. A belügyminisztériumhoz felterjesztendő memorandummal foglalkozott, amely a vasárnapi munkaszünetnek a pálinkamérésre való kiterjesztésére irányul. A memorandum lényege az, hogy az égetett szeszes italok elúrításának zárórája mindenütt, tehát nemcsak a pálinkamérésben, hanem a szállodákban, vendéglőkben, kórocskákban, kávéházakban, füzser- és szatócsüzletekben vasárnap délköztől 10 órára tüzessék ki. Az alkohol-bizottság a memorandumot elfogadta és elhatározta, hogy betervezi az országos közegészségi egyesületnek. Már eddig is számos kiváló egyesület bejelentette a memorandumhoz való hozzájárulását.

— **A meglopott Fuszine herceg.** Newyorkból táviratozzák, hogy *Fuszine* japán hercegtől ellopott a st.-louis-i világkiállításra 3000 dollár értékű ékszerét. *Fuszine* herceget négy héttel ezelőtt azzal a misszióval küldte Washingtonba a mikádó, hogy megköszönje *Boosevelnek* és kormányának a japánok ügyé iránt tanúsított jóindulatot. Természetesen nagy megtiszteltetésben volt része mindenütt és ő is áradozó szavakkal hódolt a yankeeknek. Vajjon ma is el van-e még ragadtatva az amerikai vendégserzetetől.

— **Ellopott tandíjak.** A mechanikai és óraszipari szakiskola igazgatósága feljelentést tett a rendőrségen, hogy az elhalt éjszaka ismeretlen tettesek beúrták az igazgató szobájába és feifeszítették az egyik szekrényt, amelyből ellopották az év eleje óta összegyűlt 1504 korona tandíjat. A betörést csakis olyan ember követhette el, aki a viszonyokat ismeri, mert éppen csak azt a szekrényt törte fől, amelyben a pénz tartatott.

— **Mit kíván Kocskemét.** Nemrég meghalt késo agkorban a Como-to partján *Mollináry* tábornagy, a kecskeméti gyalogezred tulajdonosa. Voltak sok katonai erényei, de még sem tartozott a nagy hadvezérek közé, az ezredtulajdonos méltóságába is csak úgy pottyant bele, mint a rangban legidősebb tábornok. Ilyenformán jól sejtették a kecskeméti, hogy a 28. gyalogezrednek nem sokára más lesz az új tulajdonosa és ma tartott közgyűlésén *Kada Elek* polgármester indítványára elhatározták, hogy feliratot intéznek a királyhoz, engedni meg ö felsége, hogy az ezred továbbra is viselje a Mollináry nevet, amely név híressé és az Alföldnek büszkeségévé vált.

— **Coptok.** A kínai császárné csakugyan értékes asszony. Erről csak nemrégiben is tanusított telt, amikor elrendelte, hogy a katonaság vágassa le a copfját. Már most kétszázmillió felüött kínai, hiességen lenyisszantatja farkosát s így épen *kétszáz millió copf kerül egyszerre a piacra.* Ha ezt a rettenetes sok copfot összekötné az ember, éppen 100.000 kilométer hosszú copf válna belőle. Evvel a rengeteg hajkoronával egy párszor át lehetne kötni a földet s egy pár évszázadig el lehetne látni a világ kopaszait. A hajüzlet terén ez a rengeteg mennyiség új áru mit sem jelent manapság, mert az állam viselése meglehetősen divatját multa, de azért bizonyosan akadnak élelmes emberek, akik a kínai copfból is hasznót fognak kipróbálni. A kopaszodás egyre jobban tisztító járvány s főleg a nőknél kezd nagy dimenziókat ölteni, amit az orvosok abból magyaráznak, hogy a hölgyek sütik a hajukat. A haj-sütés pedig a legnagyobb ellensége a hajnak. Így hát nem kell félni. A kínai copf egy szép napon mégis csak eljut ide hozzánk s az európai kopaszok megint csak megmaradnak amellet ami mellett mindig voltak: a copfnál.

— **Előadások az Iparművészeti Múzeumban.** Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban, mint minden évben, az idén is lesznek ismeretterjesztő előadások a művelt közönség részére. December 3-ától február 4-ig bezárólag, mindig szombaton délután 5 órakor lesz az előadás a Múzeum előcsarnokában. A sorrend a következő:

December 3-án és 10-én *Lyka Károly*: „A művészt dísz megszűlése”, December 17-én és 31-én dr. *Cholnoky Jenő*: „A kínaiak művészete”. Január 7, 14. és 27-én *Gróh István*: „Középkori falfestészetünk”. Február 4-én *Pékár Gyula*: „Bizánci emlékek a magyar művészetben.” Ingyenes belépőjegyeket a jövő hét végétől kezdve ad a Múzeum igazgatósága délelőtt 9-11 óra között.

— **A szabadelvűpárt győzelme Biharban.** Nagyváradról jelentik: *Biharmegyében* ma újra választottak 150 megyebizottsági tagot, kiknek mandátumuk lejárt. A választás mindenütt rendben folyt le, csupán Vaskóhn izgatta állandóan Bogdány János kortes az oláhok, kik megtagadták a bizottságot. Baj nem történt. A választás mindenütt a szabadelvűpárti jelöltek imponáns győzelmével végződött, az ellenzék elenyésző eszékly számban került be. A megválasztottak között van *Tisza István gróf miniszterelnök*, kit *Ugra* választott meg egyhangulag.

— **Orosz katonák toborzása.** Érdekes leírás egy szemtanú, az orosz- lengyel határkerületben elrendelt toborzásokról.

— A világtörténelemnek egy kis epochája volt az, amit ott láttam. A rettegés, a félelem hangjai mindenütt. *Sosnovice* képe leírhatatlan. Katonák, lengyel-zsidók, parasztok, asszonyok és gyermekek tolonganak az utcákon kiabálva, jajgatva és veszekedve. Csak a legnagyobb veszedelm mellett lehet a váróteremből a perrouna jutni, amelyet korlátok zárnak el a szorongó tömeg elől. A városi személyvonat készen áll, a mozgósított csapatok különvontatva pedig csak két óra múlva indul. A zajongás egyre növekedik, a tömeg egymás hátán tolong a perrouneljáró ajtó előtt, mikor végre megjelenik az állomásfőnök és néhány eskendő és az ajtó kinyitják. Leírhatatlan az a látvány, ami ekkor tárul a szemléző elé. Az emberek fájdalomtól és düllől eltorzult arcával rohannak meg a vonatot s az asszonyok cseccseccsültek, hosszú kabátos lengyel-zsidók és parasztok fülükkel kiabálással hőmpolyognak az állomás előtt. A hivatalnokok tétlenül állnak a háborgó tömegekkel szemben, nem volna most tanácsos azzal megszembállni.

Novo-Radomsk kerület parancsnoka rendeletet kapott, hogy bizonyos idő alatt 16.000 embert toborozzon a japán haderejre. Katonákat 40 éves korukig orvosokat pedig azon túl is. A nép lázongott, tüntetett, a katonaság és a tisztek nem merték őket megszabályozni.

— **Miért visznek el bennünket? Mi közünk nekünk a japánokhoz.** Hisz azok sohasem bántottak minket! Banzaj Kuroki! Banzaj Mikado!

Igy kiabál a nép és jaj volna annak, aki ezért meg merné büntetni. Estefelé érkeztem *Novo-Radomskba* — írja tovább a menekülő — és amit ott láttam, szinte elképzelhetetlen. Az állomás környékét katonaság állta el s mögötte beláthatatlan tömeg nyüzsgött, kétségbeesetten ordítva, kiabálva. Azok a katonák voltak ezek, akiket a kerületparancsnokság iderendelt, de senki sínes, ki rendet tudna vagy akarna köztük tartani. Senki sem gondoskodott ellátásról vagy szállásról s tétlenül várják a további parancsot, melyet nagysokára megkapnak. Ekkor a tömeg az állomáshoz indul s az elkeseredés hevében botokkal, és öklökkel támadnak a katonaságra. A katonaságnak meg van tiltva, hogy fegyvert használjon s csak a puskatussal védi magát a támadókkal szemben. Borzasztó kézi tusa keletkezik erre s örvényre esnapnak egymásra az emberek. Itt egy fiatal ember esik össze egy marcona katona csapása alatt, ott egy katona bukik fölholtan, életlenül. Itéletnapi kavardás, melynek borzasztók a következményei.

— **Lopás a törvénytéki palotában.** Aradon meglópták az esküdtökeket. Valami bünesetben ítélték az esküdtészek és mikor az esküdték az ítélet kihirdetéséhez visszamentek a tanácskozó szobából a nagy tárgyaló terembe, a villamos lámpák hirtelen elaludtak. Későre járt az idő, midőn ítélethirdetésre került a sor s így a tárgyalóterem teljesen sötét lett. A sötétséget egy vakmerő tolvaj felhasználta és az esküdtökeket az előszobában lévő kabátjait kifosztotta.

— **Az üdvözítő halál.** A szemforgató paposkodásnak rettenetes példáját mutatja be a berlini szocialisták lapja, leközlve *Koelling* német szuperintendensnek elbeszélését, amely egy kivégzésről szól s amelyet *Koelling* a keresztény-szocialisták lapjának ünnepi számába írt meg a keresztény lelkek épülésére. A lelkész memoárszerű elbeszélésében elmondja, hogy egy napon *Ratiborba* hívták meg, mert egy halálraíteltet kellett a hit vizsgatásában részesíteni. A halálraíteltnek az volt a bűne, hogy megmérgezte a feleségét.

— **Az Urnak** — mondja *Koelling* — már régi szokása, hogy mindig akadályokat gördít utamba, valahányszor nehéz feladat előtt állok. Most is így volt. Feleségem és legidősebb fiam súlyos betegen feküdt, bátyám pedig a halállal vívódott. Ámde én megértettem az Urat s megvettem kötelességemet. Reggel kilenc órakor értem *Ratiborba*, jelentkeztem az ügyésznel, aki tudomásomra hozta, hogy *ö felsége nem használta kegyelmezési jogát.* Én kijelentettem, hogy a delinkvens mellett maradok egész nap és egész éjjel. Az ügyész, aki jószágos férfi volt, nagyon örült ez elhatározásomnak. Mondhatom, sok fontos dolgot ítem át a cellában, mert láttam, hogy az Ur *Jézus Krisztus* milyen isteni erővel emelte föl ezt a szegényt, bűnös lelkét, aki valamikor hitbuzgó ember volt s első nevével boldog házas életet élt, neje halála után egy rossz, foslett életű nőt vett el, aki elhanyagolta az első házasságból született gyermekeket s aki addig gyötörte férjét, míg az koresmajáró, züllött emberré lett. A koresmában egyszer össztalálkozott egy esavargóval, aki azt tanácsolta neki, hogy öntsön mérget neje leve-sébe. A férfi megfogadta a tanácsot s részeg állapotban megmérgezte feleségét. Ez a története a halálraítelt bűnének. Vizsgataltam, hogy nyugodjék meg sorsában s megmagyaráztam neki, hogy *megérdemli a halált.* Aztán imádkoztam a *derék* emberrel s a hit malasztjával látva őt el, arra kértem, hogy Isten trónja elé kerülje, kérjen tőle bocsánatot.

— **Mit mondják az Urnak** — kérdezte, — *ha trónja elé jutok? Hisz nem lesz fejem.*

— Az nem tesz semmit — feleltem én — csak mondd azt, hogy *édes Jézusom, nagy bűnöm miatt vesztettem el fejemet, kérlek, gyógyíts meg drága véred erejével.*

Megfogadta, hogy így fog beszélni és én *boldog* voltam, mert láttam a *hit esodit* és buzgó imádsággal köszöntem meg az Urnak, hogy *tanuja lehettem ennek a csodának.*

— **Balaton-hál.** A Balaton-zöveltség igazgató választmányra elhatározta, hogy a szövetség közérdekű céljaira bált rendez. A bálbizottság elnöke gróf *Széchenyi Miklós* országgyűlési képviselőt választották meg.

— **Amerikai kortesek.** Az amerikai választási harcok idejéből igen kedves anekdoták maradtak forgalomban. Minden szónok és minden agitátor arra törekedett, hogy jelöltjének kiváló képességeit földemutassa s ellenségeit pedig kifigurázza, ha másként nem tudta, monddt róla olyan esodadologokat, hogy a választó közönség szinte hempergett a nevetéstől. A legjobb anekdota elbeszélő *Depew* szenátor volt, aki *Blakburn* nevű szenátorjelölt ellen korteskedett. Arról beszélt, hogy *Blakburn*nál bőbeszédűbb szónok nincsen a világon s hogy ezt a nagy képességet be is bizonyítsa, a következőt mesélte el róla:

Blakburn a minap *Kentuckyban* jártában, azt látta, hogy egy halálra ítéltet visznek a vesztőhelyre. Utána ment a delinkvensnek s mikor az akasztófahoz ért, éppen beszélni kezdett a hóhér s így szólt az élthéthez:

— Ha *szőmi* kíván az itt egybegyűlt tömeggel, ez szabadságában áll. Egy *félóra* ideje van még hátra.

Blakburn most utaf nyitott a tömeggel az elítélthez és megszólította:

— Kedves barátom. Ha abból a fél órából átengedne nekem egy pár perccet, nagyon megköszönöm. Én *Blakburn* vagyok és szeretnék egy pár szót mondani a népnek.

Az elítelt így felelt:

— *Az egész félórát átengedem Önnek.*

Aztán a hóhérhoz fordult az akasztófa jelöltje s így folytatta:

— Kérem önt hóhér ur, hogy *Joe Blakburn* itt szónokolni akar, akaszson föl, mielőtt ő szólni kezd, mert különben sohasem jutunk hozzá.

Blakburn ur szapora beszédüségéről szól az a másik anekdota is, mely szerint *Kentuckyban* két fiatal ember párbajt akart vívni, de barátaik minden áron meg akarták az akadályozni. Egyiküknek az az ötlete támadt, hogy *Blakburn* urat kéri föl segédnek és megbízzák a békítő beszéd elmondásával. Természetes, hogy a párbajból semmi sem lett, mert *Blakburn* ur még most is beszél.

— **A bécsi szénrakodó munkások sztrájkja.**

Bécsből jelentik, hogy az ottani szénrakodó munkások sztrájkja, még egyre tart. Egyes cégek engedtek a sztrájkolók követeléseinek, de a munka ezeknél is csak részben kezdődött meg, mert a sztrájkolók elhatározták, hogy a szénzállítást megakadályozzák. Ezt a szándékukat részben végre is hajtották, egyes szén-szekereket felborítva. A *Praterstern*nál ma délelőtt a rendőrök és a sztrájkolók ismételt összeütköztek. Az északi vasut igazgatósága a szabadságoló munkásokat táviratilag behívta. Ezek részben utnak sem indultak, részben megérkezve, csatlakoztak a sztrájkolókhoz. Erre az északi vasut igazgatósága kísérető munkásokkal próbálta a szén lerakítani, de a sztrájkolók ezt is megakadályozták. A békétárgyalások már megkezdődtek, ameklyektől a sztrájk elintézését remélik. A bécsiek most nem fűthetnek, mert a szénkreskedők nem teljesíthetik a rendelkezéseket.

Egy újabb távirat jelenti: Ma több száz sztrájkoló munkás ment ki a *Redlich*-hez dunaparti telepére és a munkásokat, akik ott egy *Orsovára* származó hajó berakásával foglalkoztak, erőszakkal ekarták a munka abbahagyására kényszeríteni. Majd ideközben az ezer főre felszaporodott munkássereg az északi vasut szenttelepére ment és ott a rendőrségtől megszállva találva a kapukat, áttörték egy kerítést és a telepen több szén-szekeret felborítottak. A közbeléző rendőrség körülvette és kisorsította a tüntetőket. Délután az északi pályaudvar és az északnyugati pályaudvar közelében több szén-szekerit feltartóztattak és felborítottak. Két munkást letartóztattak.

— **Egyetemi tanár, aki borbély volt.** Rómából jelentik: *Trombetti* olasz nyelvűdés decemberben fogja megtartani székfoglaló beszédét a bolognai egyetemen, ahová a sémi nyelv tanszékére kapott meghívást. Róla azt az érdekességet tudják, hogy valamikor borbély volt s ebből a mesterségből lépett a tudományos pályára. A most már híres nyelvűdés egyelőre, míg helyét az egyetemen elfoglalja, az ő-samerikai nyelv kutatásával foglalkozik s az olasz konzulátus utján kérte föl a la-platai, buenos-ayresi és washingtoni hatóságokat, hogy kutatásaiban támogassák.

— **Nagy szerencsétlenség egy gőzhajón.** Orsováról jelentik, hogy tegnap nagy szerencsétlenség történt a *Prilemsics* román gőzhajón. A katasztrófa-nak öt emberélet esett áldozatul. A hajó, amely ezernégyezerrel volt megerhelve, Galacból érkezett a turn-severimi kikötőbe. Ott kirkáltak a szent, ezután a kapitány kiadta a parancsot, hogy tisztítsák meg a vízpartot. Egy matröz rögtön hozzá fogott a munkához, de midőn a vízpartot zárják föllyította, újultán esett a kazánba. Láta ezt egy másik matröz, társának segítségére sietett, de a kazánból kitóduló gázok ő is eszméletlenül bukkott a kazánba. Ugyan ez a sors ért még egy matrözt, a második gépész, a kormányost és az asztalost. Amikor a többiek látták a szerencsétlenséget, lármát ütöttek, s az egyikük, a fiát ellen védő álcával ellátva behatolt a kazánba, hogy társait megmentse. A gyorsan előhívott orvos azonban csak az asztaloston tudott segíteni, a többi öt halálát lelta.

— **Halalozások.** Kun István gróf, volt orsz. képviselő, tegnap *Algyey*-on, 63 éves korában meghalt. Kun István gróf 1849-ban született. Kezdetben a katonai pályára lépett és főhadnagy volt a honvédseregben, 1878-ban visszavonulva a magánéletbe, országgyűlési képviselővé választották és 1884-ig tagja volt a képviselőháznak. Irodalmilag is teremtékenykedett. Eredeti és franciából fordított költeményeit kötetben is közzéadta. Részt vett az egyházi életben is, mint a szésvárosi ev. ref. egyházközség főgondnoka. Kétszer is megnősült, de egyik házassága sem volt boldog. Nagybátyjával, Kun Kocsárd gróffal meghasonulásban élt, aki minden örökségből kitagadta. Gyermekei nem voltak.

Baló Tassiló székesfővárosi fogalmazó-gyakornok temetése ma délután ment végbe a Szt. István-kórház halottus teréből. A végtisztességen nagy számban jelentek meg a fiatalon elhunyt tisztviselő kollégái és barátai. Ott volt Almády Géza székesfővárosi tanácsos is. A ravatát elborította a sok koszorú. A koporsó lábánál a Baló család címere megfordítva helyezték el, mert Baló Tassiló utolsó férfitagja volt a neves Baló-családnak.

Erzsébetvárosi **Török Jenő**, született szésvárosi **Vázy Berta**, ölete 50-ik évében hosszas betegség után, november 23-án elhunyt.

Bellaágh Endre m. kir. pénzügyi főtitkár e hó 23-án reggel elhunyt. Temetése e hó 25-én d. u. 3 órakor lesz az új temető halottasházából.

Dr. **Serli Sándor** nyugalmozott járásorvos november 23-án *Mohácson* meghalt.

Bécsben meghalt **Kolányi Minna** asszony 73 éves korában.

— **Szelhámosok bankiróda.** Meller Lajos és Sámuel Bertalan áprilisban bankbizományi irodát rendeztek be a Dávid-utca 15. számú házában. A lapokban nagy garral hirdették, hogy egyszerű módosítva ellenében, kezesek nélkül kölcsönt szereznek. Sokan jelentkeztek. A kölcsönkereső felektől 50–60 korona előleget kértek kölcsönjárás és munkadíj címén. *Háromszázhatvan ember ment lépre, de egyetlen sem folyosították a kölcsönt.* A szelhámosok később a Teréz-kürt 32. számú házába helyezték át irodájukat. Itt egy új társuk akadt: Distler Adolf lemergi ügynök. A két alapító, mikor neszt vettek, hogy a rendőrség rájött az üzelmekre: — megszökött. Distler itt maradt, sőt le is tartóztatták. Most a toloncházban van, ahonnan toloncra ille-tőségi helyére szállították.

— **Lefoglalás gyűjtés.** Város-Hídveg somogy-megyei község római katolikus templom építésére gyűjtést akart rendezni, de a belügyminisztérium megtagadta az engedélyt. *Szinegh Sándor* mégis vállalkozott arra, hogy a szükséges pénzt előteremtse. Vallásos feliratokkal ellátott emléklapokat hozott forgalomba, amelyeknek darabját 50 filléret, egy koronáért és öt koronáért árusították. Az emléklapok alapjának ígérte oda. A Viola-utca 37. számú házában rendezte be irodáját, amelynek cégtábláján ez a felírás olvasható: „A város-hídvegi templom-építő-bizottság.” A rendőrség engedély nélkül való gyűjtés címén megindította Szinegh ellen az eljárás s az íroda összes nyomtatványait lefoglalta.

— **Vidéki pénzügyi tisztviselők.** A vidéki pénzügyi tisztviselők érdekeit hathatós védelem-re országos egyesületet alapítanak, melynek alakuló közgyűlése december 4-én délelőtt tizenegy órakor tartják meg Budapesten, a Royal-szállóban. A kik az alakulógyűlésen részt akarnak venni, november 28-ig tudassák címüket az előkészítő bizottsággal (Budapest, V., Báthory-utca 4.) A bizottság az alakuló közgyűlésen résztvevők számára kedvezményes jegyekről gondoskodik.

— **Házasság.** *Varga Lajos* fővármihatali tiszt november 26-án délelőtt tizenegy órakor tartta esküvőjét *Stach Bettine* a győri református templomban.

— **A Cunard Line szerződése.** Wiegand Ottó dr., a *Norddeutscher Lloyd* vezérigazgatója és Frankfurter Albert, az *Adria* igazgatója a legutóbbi napokban tárgyalásokat folytattak a belügyminisztériumban gróf Tisza István miniszterelnökkel a hajótársaságok közt létrejött megállapodás gyakorlati kivételének kérdésében. Dr. Wiegand már visszatért Berlinbe.

— **Hírek a kaszányától.** Tegnap délután a Néador-utcaiban levő *Károly* főherceg kaszányában *Tóth Lajos* árokszállási születésű, 20 éves Mollinári-baka öngyilkos szándékkal leugrott a második emeletéről a kaszánya udvarára. A bakának esodásos módon nem történt semmi baja. *Tóth Lajos* a kihallgatásnál azt vallotta, hogy azért akart öngyilkos lenni, mert a tizedese emberelénél bünt vele. *Tóth Lajos* ugyanis tizedesből később kapta meg a behívóját s e miatt három héttel később jelentkezett ezrednél. Tizedese ezért külön gyakorlatokat tartott vele a kaszánya folyosóján. Tegnap délután a tizedese azt parancsolta a bakának, hogy eszkölje meg a bepiszkított puskjáját és mikor a baka ezt megtagadta, a szerencsétlen bakát a puskjájával ütötte agyba-főbe. A későbbesített katonára erre egy nyitott ablakhoz futott és azon át leugrott az udvarba. A tulsziguro tizedest fogságba helyezték. A Károly főhercegek-kaszányában tegnap még egy szomorú eset történt. Egy baka agyonlőtte magát.

— **A hulli vizsgálóbizottság ötödik tagja.** Az angol király és Miklós cár királyunkat kérték fel, hogy nevezze ki a hulli vizsgáló bizottság ötödik tagját. *Bécsből* jelentik, hogy a király megfelel a kívánásnak és *Montecuccoli* tengernagyot, tengerésztünk parancsnokát nevezte ki a betöltésre váró tisztségre. Az a körülmény, hogy választása a haditengerészet első emberére esett, azt bizonyítja, hogy királyunk mily nagy súlyt helyez a vizsgálóbizottság döntésére.

— **Kräger elnök végrendelete.** Preforiából jelentik, hogy az ottani hagyatéki bíróságnál felbon-tották *Krägernek* végrendeletét. A végrendelet *Ulrecht*-ben készült 1901. december 14-én és végrehaj-tó *Kräger* veje, *Eyloff* Frederik Christoffel és titkára *Bredell* Hermanns Christian. A rokonoknak és barátoknak hagyományozott tárgyak között szerepel egy burmál telt íveg, egy magyar selyemkalap, egy fekete hallo-és, különböző zsolttár-könyvek, egy nagy biblia, hat kisebb biblia, nyolc gomb-dekoráció, egy pénztárca, egy szalmakalap, a németalföldi Oránia-nassauai rend nyakkeresztje, a porosz vörö-sas rendjele, a portugál, belga és francia besület-rend keresztje, a monacoi nyakkereszt, továbbá két borított Krägernek néhány hajszálával stb. Európai bankokban elhelyezett készpénz körülbelül 412.524 holland forint maradt. Európában ingatlan vagyont a végrendelet nem tüntet fel.

— **A zsidó gyarmatok.** A Frankfurter Zei-tungnak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy egy londoni társaság, amelynek eln kiváló angol bankár állanak, kedvező feltételek mellett két millió font sterling kölcsönt ajánlott fel a szultánnak, ha a smyrnai és palaestini zsidó gyarmatok tulajdon-jogát, amely eddig magánosok nevére szólt, átír-tja az illető angol társaságra. A szultán fogadta az angol bankárok megbízottját, de még nem határozott.

— **1111 korona.** Veszprémből táviratozzák, hogy a veszprén-vármegyei gazdasági egyesület elő ma terjesztett számadozás szerint a veszprémi kiál-lítás 1111 korona jövedelemmel zárult.

— **Huszonkételetes szálló.** New-Yorkból jelentik, hogy *Chicago*-ban egy részvénytársaság alakult, amely negyven millió költséggel egy óriási szálló építését határozta el. A szálló a Michigan-Avenueen épül. A huszonkételetes szálló felül fogja mulni egy kényelem, mint pompa dolgában a legnagyobb épületeket. Magassága 171 láb, mindegyik frontja 400 láb lesz. A szállóban 1760 szoba, tizenkilenc étterem és négy buffet lesz. A szobák ára egy napra tizenöt frank és százhetvenöt frank között változik.

— **Ellopott zálogcédulák.** Kann Alheg szel-relo a minap a Nagymező-utcaiban észrevette, hogy egy munkásnak látszó ember három zálogcédulát ejt el. Kann fölvette a zálogcédulákat és ekkor meg-lepette láta, hogy azok magyercikű ékszerokről szólnak. Gyantásnak látszott a dolog, hogy egy kopott külsejű embernek olyan értékes zálogcédulái vannak, ezért bevitte a cédulákat a rendőrségre. Kann tegnap ismét találkozott azzal a munkásnak látszó emberrel és bevittette a rendőrségre. Ott *Turacsék*

Pál asztalosan mondotta magát és hosszas vallatás után beismerte, hogy a zálogcédulákat özevgy *Brauner* Alfrédné lakásán lopta, ahol nemrég dolgozott. Braunernek csak a rendőrségtől tudta meg, hogy a lakásán lopás történt. Tízszor koronáról szóló zálogcédulája hiányzott, de járulékos megkerült. Turacsékot letartóztatták.

— **Magyarország iskolás gyermekei.** Az állami elemi népiskolákba a folyó 1904/05. tanévben beiratkozott összesen 336.811 tanuló, 28.713-vel több, mint az előző tanévben. A beiratkozott növendékek közül fiú 171.358, leány 165.453. Anyanyelvre nézve (zárójel között az előző tanévhez viszonyított többlet-szám): magyar 189.017 (14.978), német 55.495 (9072), román 32.143 (2.340), tör 44.110 (5.098), szerb 3781 (791), horvát 5421 (455), ruthén 10.711 (1375), vend és olasz 5175 (293). Vallásra nézve: róm. kath. 173.948 (15.196), gör. kath. 31.768 (3903), gör. kel. 21.369 (1161), ág. ev. 19.996 (724), ev. ref. 57.905 (5359), unitárius 5563 (198), izraeli 25.234 (1880), egyéb 28. A mindennapi tanfo-lyam osztályainak létszáma: I. osztály 49.216 (3422) II. osztály 61.586 (5523), III. osztály 55.229 (3011), IV. osztály 42.247 (4279), V. osztály 22.595 (3079), VI. osztály 9.981 (1367). Összesen 273.854 (2278). Az ismételt tanfolyam népessége: általános ismételt iskolába jár 37.411 (2353), gazdasági ismételt iskolába jár 45.536 (3628), összesen 62.957 (5901). Az állami elemi népiskolákban működő tanítók és tanítónők összes száma 4900.

— **Az aréna-úti gyermekrablás.** A rendőrség tegnap délután szabadon bocsátotta *Courtin* Amadé fogorvost, aki az aréna-úti iskola előtt egy óriási ribilliót okozott, de az új folyamán letartóztatták.

Egy másik tudósító jelenti: Ma *Courtin* át-adták a bíróságnak. A rendőrség az érdekeltek és a tanúk kihallgatásával már meglehetősen tisztázta az érdekes esetet. *Courtin* Amadé fogorvos elváli felesége, szül. *Wolf* Etel *Reichbaum* Jakab magán-zóhoz ment férjhez és magával vitte első házasságából származó 6 és fél éves *Josefin* leányát. A fogorvos ebbe nem tudott belenyugodni. Néhány nap-pal ezelőtt jött Budapestre azzal az eltökélt szán-dékkal, hogy leányát, ha kell, erőszakkal is elviszi. Itt *Pustay* István tolmácsnak és szállodai portás-nak mondta el szándékát, aki vállalkozott a segítő szerepre. Tegnap délután kiállottak az aréna-úti iskolához isle. Egy kocsiban foglalit helyet *Courtin*, mialatt *Pustay Dány* Katalin nevelőt kérte föl segítségül, akivel állítólag csak történetesen ta-lálkozott az utcán. *Josefin* azonban délután nem ment iskolába. Más gondoltak tehát. A konzorcium *Reichbaum* Jakab leányát, Fénit tuszkolta be a kocsiban várakozó *Courtin*-hez, akinek most az volt a szándéka, hogy ennek a leánynak elrablásával a szülőkre nyomást gyakoroljon és kieszakólje, hogy leányát békés uton odadják neki. A járőrelők azonban a kőrúra és a leány sifoltosására figyelmessé lettek s így dugába dőlt a terv. A rendőrség *Courtin* és társai ellen gyermekrablás büntette miatt foly-tatja a nyomozást.

Courtin elvált neje a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

— Nem való, hogy *Courtin*nel Oroszországban ismerkedtem meg, vagy, hogy Oroszországban áll-talában mint nevelőt tartózkodtam volna. *Courtin*nel *Párisban* kötöttem az anyakönyvezést előtt házás-ságot. Ezután Budapestre költözköztünk, ahol *Courtin* mint fogtechnikus folytatott gyakorlatot két éven át. Házasságunk nem volt boldog. *Courtin* igen tetemes adósságok hátrahagyásával engem és gyermekeinket itt hagyva, visszaköltözött *Párisba*. Gyermekeink akkor kilenc hónapos volt és *Courtin* sem rólum, sem gyermekünkrol nem gondoskodott, ha-nem a párisi bíróság előtt, idéztemem nélkül, váló-peret indított s in contumaciam a házasságot felbon-tatta. Ennek már öt esztendeje. *Courtin* két év előtt új házasságot kötött *Párisban*. Miután erről tudomást nyertem s a válóperbeli ítélet hiteles kiadvá-mát kézhöz vettem, *Reichbaum* Jakabbal a budape-szt VII. kerületi anyakönyvezést előtt házás-ságra léptem. Nem való az sem, hogy *Courtin* tere-désből rabolta el saját gyermeke helyett *Reichbaum* leánykáját, mert ez öt évvel idősebb amannál, s mert *Courtin* akkor, amikor már megállapították, hogy a gyermek *Reichbaum* leánykája, ugyan eább szaba-don bocsátotta a járőrelők közbeiktése folytán, utóbb azonban ismét elragadta s csak akkor bocsátotta szabadon, amikor *Szilós* ügyvédjelölt az újult leány-kát az iskolába vitette, a fölartóztattott kocsiban úgy *Courtin* pedig átadta a rendőrnök. Kiváló tisztele-tel *Reichbaum* Jakabné, szül. *Wolf* Etel.

— **Betörés egy takarékpénztárban.** Az alsó-dabasi eszdörös távirati uton tudatta a postvidéki

Királyi-ügyészség. Holnap éjjel ismeretlen tettesek kirabolták az alsó-dabasi takarékpénztárat. A betörők a legmodernebb betörésszökevényekkel voltak felszerelve és a Wertheim-szárnyából 21000 korona készpénzt vittek el. Az ügyészség megbízásából a csendőrség erővel nyomonza a betörőket.

— Árverés egy szabadalomra. A Magyar Bismányi-részvénytársaságunk 26.071. számú magyar szabadalomát holnap, e hó 25-én délelőtt 10 órakor a Tavaszmező-utca 19. szám alatt elárverezik. Az árverési hirdetmény titkolja, hogy minő szabadalom az, amely dóbra kerül, de mindenesetre nagybecsű lehet, mert a kiküldési ára 45.000 koronában van megállapítva.

— Osztályorszájték. Az osztályorszájték mai húzásán hatvan ezer koronát nyert 49240, huszezer 45340, ezer koronát 50820, ötszáz koronát 73245, 3709 24871, 62573 — 99241 75592, háromszáz koronát 61601 37790 2524 85992 32275 2941 48861 27032 3901 21174 12944 73345 16922 97509 25461 72529, száz koronát 79852 78943 13862 4950 94867 15807 24849 68864 14689 65643 39874 73496 22639 48155 11358 41119 83873 86989 33046 93948 61643 86384 87312 40533 92978 79435 106459 25839 13336 70480 80210 103563 103967 54116 53716 30622 109378 3923 94653 33671 18577 12829 104655 54901 61634 69758 45409 41292 106697 9371 49022 79951 84904 68283 84731 59679 10109.

— A rendőrség hírei. Betörés. Vincze Lipót nyugalmazott pénzügyvizsgálónak Liliom-utca 14. szám alatt levő lakásán tegnap betörők jártak és 30-száz korona értékű ékszert vittek el. — *Ellopot teljes koca.* Ifjabb Orbán Gaborné ma reggel a Teréz-kört egyik házába tejet vitt. Míg a házban járt, az alatt valaki fölült az őrizetlenül hagyott tejeskoszra és elhajtatott. A rendőrség keresi a tolvajt. — *Tolvaj gyermekek.* A rendőrség letartoztatja Mandel Mór tizennégy éves újságíró fia és négy fiatal társát, akik sok lopást követtek el. Rendszerint árúkkal megpakolt koszikról loptak el mindenféle holmit. A fiatal tolvajok az Angyalföldön több pinéct törtek fel.

(x) **Az erős kéz.** Egy bírózó állóláról van szó, akinek izmai acélkeménységgel. S míg néhány év előtt még becses, gyenge volt, addig ma hatalmas öklökkel és csapásai megfutmondók vagy a földhöz ragad tézta módjára minden kérkedő. Honnan yete nagy erejét? Az *Élső alföldi cognac-gyár r.-l.* által Keskemenzen készített *Darack-cognacból*, mely vért, egészséget és erőt ad a mértékletes használónak. Tészek kéri a *Darack Hivatal*, ingyen és bérmentve küldi a gyár vezetőségé.

(x) **Képes árjegyzéket küld Kertész Tódor.**

FŐVÁROS

(*) **A Népszínház átalakítása.** A főváros tanácsa, a mársius hónapban tartott egyik ülésében, hozzájárult ahhoz, hogy a Népszínház külső részei és belső berendezései, az egyre inkább mutatkozó szükségletre képest, gyökeresen átalakítsák, vagy nagyobbra úgy, amint azt az állandó szinkör-vizsgáló bizottság javasolta. Minthogy azonban a népszínházi bizottságnak nem áll a rendelkezésére az átalakításokra szükséges 490.000 korona, az a bizottság azaz fordult a főváros hatóságához, hogy ezt az összeget adná kölcsön, kamat nélkül s lehetőleg kedvező törlesztési-feltételek mellett. A tanács a kölcsönre vonatkozó kérelmét javaslattal végezt kiadta a pénzügyi osztálynak. Ez elkészült a munkával és azt javasolja, hogy a szükséges 490.000 koronát vegyék kölcsön a fővárosi fizikai nyugdíjalapból, a kölcsön lejáratá ideje, vagyis kamat nélkül törlesztés, az 1905. évi június 30-ikától kezdődik és az 1944. évi június 30-án végződik, tehát ötven évig tartana. A törlesztés 4000 koronás részletekben történne. Minthogy a fenti nyugdíjalap pénzei most 3.15 százalékos kamattal jövedelmeznek, az ötven év alatt 450.000 korona kamatvesztésig érne a fővárost, mint amely biztosítja a fenti nyugdíjalap jövedelmezőségét.

A bizottság ülésén Méro János, előadta, hogy a színház nagy átalakításai a kényszerűségből folytak, amennyiben a Népszínház, amely egyike a legregibb budapesti színházaknak, valóban gyökeres átújításra szorul. Kéri a bizottságot, fogadjon el a pénzügyi ügyosztály javaslatát. Heltei Ferenc is az átalakítás szükségét hangsúlyozta. De a Népszínház jövedelméből bátran lehet évenként 15—20 ezer forintot a törlesztésre, úgy, hogy a kölcsön legfeljebb 25 év alatt teljesen törleszteni lehet. Ilyen módosítással ajánlotta az előterjesztés elfogadását. Laml

Hugó főszámvévt az óhajta, hogy a kamat-vesztés ne csupán a fővárost érje, hanem a kamatokat csak annyiban fizesse, amennyiben erre a népszínházi alap képes lenne.

Heltei Ferenc: Ez a célja éppen az ő indítványának is, hiszen a Népszínház nagyobb jövedelméből nagyobb törlesztést is lehet tenni.

Fenyvesy Adolf javasolja, hogy tegyék meg a képeket, abban az irányban, hogy a Népszínházat adják hosszú időre bérbé, hogy így róla a főváros kevesse a kezét.

Felci Béla: A főváros hatóságának nem csupán az a célja, hogy az adókat behajtsa, hanem támogatnia kell a közművelődési intézményeket s ezek közt a színházakat is. A főváros tehát ez elől a segítségzés elől semmiképp sem térhet ki.

Vasizievics János tanácsos fölvilágosító adatokat szolgáltatott a bizottságnak s aztán azt javasolja, így a népszínházi-alap évi 16-300 koronát lenne kötelek fizetni; ezenkívül leszoalgitása az összes bevétel, amit kamatként lelet felszámítani.

A bizottság ezek után elfogadta Vasizievics javaslatát.

SZÍNHÁZ, ZENE

*) **Tonnhauer.** Nagy és áhítatos Wagner-közönség töltötte meg ma este az Operaház nézőterét, hogy ünnepi esőndben hallgassa a mesternek nálunk legnépszerűbb remekét. S mindjárt a nyitány után perekek, tündétre zúgott a taps. Az előadás is kitűnő volt. *Vasquezének* ugyan nehéz sora volt, mert *Diósgyű-Handel*-Berta asszony emlékeivel kellett megküzdnie, de gyönyörű éneke dialalmassá tette estjét. *Antes* alakítása előrangú és löven kárpótol nem egészen kifogástalan hangjáért. Kitűnő volt *Krammer* Teréz. A zenekar, élén *Márkus* Dezső karmesterrel, remekelt.

*) **Berndt Róza,** A Nemzeti Színház legkülönböbblj ujdonsága Hauptmann Gerhardt „Roza Berndt“ című drámája lesz, melyre most készül a színház személyzete. Az ujdonságban, mely diadalal járta be az összes német színpadokat, K. Hegyesi Mari, Rákosi Szidi, Gál, Mihályfi, Várdi Aranka, Ivánfi, Rózsahegy, Mátrai és Hetényi játszanak.

*) **Vecsey Ferenc** Amerikában. Berlinből jelentik, hogy *Vecsey* Ferencet, a zseniális fiatal hegedűművészt öt hónapig tartó amerikai körútra szerződötté egy impresszarij. *Vecsey* Amerikában öven hangversenyen fog játszani. Amerikából ismét Berlinbe tér vissza és *Teachinnál* folytatja tanulmányait.

*) **Magyar művész Japánban.** Torna Gyula, az ismert orientalista festő, aki számtalan festményen örökítette meg a Kelet világának életét és esődait, ezidőszent Japánban tartózkodik. A művész ez év elején utazott el Tokióba, ahol pár hónap óta lakik és mint itteni ismerőseivel hűzött leveleiben írja, a háborús idők közepette is szorgalmasan festget. *Torna* Gyuláné, a művész felesége, aki széphangu énekesnő, jelenleg Londonban van s mint műkedvelő énekesnőznő több előkelő főúri család hangversenyén működött közre.

*) **Boldogság.** Holnap pénteken mutatják be a Vigaszínházban Bilhaud és Hennesquin vígjátékát, a „Boldogságot“. A darab díszletes és jelmezes főpróbáját ma délelőtt tartották meg. Az előadás szövege csokornyá, a maga vidám fordulataival elejétől végig lekötötte a figyelmet és az általános benyomása az volt, hogy a hohapi premiere egyike lesz a legvidámabb esteknek.

*) **Zenekari hangverseny.** A Nemzeti Zenede november 25-án, hétfőn esti fél 8 órakor tartja a fővárosi Vigadóban első zenekari hangversenyét *Góbi* Alajos zeneczi igazgató vezetésé alatt. A hangverseny műsora a következő:

1. Mendelssohn: „Nyitány“, előadja a Nemzeti Zenede zenekara.
2. Lavotta: Legenda, előadja Drumár László.
3. Wieniawsky: Airs Russos, zenekiszérettel előadja Drumár László.
4. Beethoven-Liszt: Ábránd Athén romjai fölött, zenekarkiszérettel előadja Garai Blanka.
5. Szerényi Gusztáv: Moroccon fantastique, előadja a Zenede zenekara.
6. Viarjtemps: Hegedűverseny, előadja Schnur Igné.
7. Tschaiowsky: Zongoraverseny (B-moll), zenekiszérettel előadja Stefanjai Inre.

*) **Főpróba a Népszínházban.** Mérei Adolf és Márkus Jenő „Proféta álma“ című zenekomédiájának főpróbáját ma tartották meg a Népszínházban a sajtó képviselői előtt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

*) **Kiss József ünneplése.** Az Országos izraelita tanítóképző-intézet Kiss József-ünneplőköre és zenekora *Kiss József* tiszteletére november 27-én vasárnap délután 3 órakor, az izr. polgári fiúiskola dísztermében (Wesselényi-utca 40.) díszülést tart. A műsoron több költemény, zongora- és hegedűjáték monolog és ének szerepel.

*) **Magyar pedagógiai társaság.** A Magyar pedagógiai társaság november 26-án délután 2 órakor felolvasó ülést tart az Akadémia heti üléstermében. Az ülésen *Környád* Mór tart felolvasást „Herbart és a tudományos pedagógia“ címen.

*) **A Műbarátok Köre** váci-utcai helyiségében képzőművészeti és műipari tárgyakból igen érdekesnek ígérkező kráncsöny kiállítás nyílik meg december első napjaiban. A kiállítás létesítésében Kriesch Aladár művészeti előadó mellett Kudi S. Mariska, úv. Fadrusz Jánosné, Bosznay István, Beck O. Fülöp, Dékányi S., Nagy Sándor és Belle-mont Ede művészek működnek közre. A Műbarátok Köre a folyó évadban első összejövetelét december 2-án d. u. 5 órakor tartja, mely alkalommal gróf Vay Péter pápai protonotárius olvas fel. A műpártolás kihatásáról a mai társadalomra“ címen.

*) **A Magyar Törvénytár tárgymutatója.** Harmincvesz vasok kötet került a napokban a magyar könyvtárhoz. A Magyar Törvénytár Betürendes Tárgymutatója 1900—1902-ig. Készítette dr. *Márkus* Dezső királyi ítélőtáblai bíró. Ez a tárgymutató méltó befejezése annak a hatalmas törvénytárnak, amelynek kiadására a Franklin-Társulat *Márkus* Dezső szerkesztésében Corpus Juris Hungarici címen a millenium alkalmából vállalkozott. A most megjelent tárgymutató valóságos történelmi és közhatalmi lexikonja a magyar jognak, s mintegy természetes kiegészítője az egyes törvényekhez fűzött nagy számú magyarázó és irányító jegyzeteknek és utalásoknak.

Nyitlér.

Legelegánsabb úri ruhák
legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabérletet ajánl
TILLER MÓR és TÁRSA
es. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.

Eladó

Gyönyörű panny-fogati egy pár csinos apró panny-ú és alig használt díszes kocsi (vagonnetto) hosszúlésekkel hat gyermek, vagy négy felnőtt számára, továbbá levehető tetővel (pavilon). Czim „Pony“ jellege alatt a kiadóban.

E rovatban közöltétekér nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A letartóztatott bankár.** Az újsora miatt letartóztatott *Diamant* Lipót bankárt már átkísértette a rendőrség a bírósághoz. *Diamant* ellen a letartóztatás óta újabb feljelentések is érkeztek a rendőrségre.

§§ **Fregoli-újság.** Székely Viktor szerkesztésében egész sereg újság jelenik meg, amelynek első oldalát nem Budapestben írják és szedik, hanem abban a városban, amelyben elárúsításra kerül. Ilyenformán sok vidéki városban egyforma szövegu újság jelenik meg és csak az első oldal nem egyforma benneük. A *Komáromi Friss Újság* is ez ugynevezett „fejtelen“ újságok közé tartozik. Ez az újság politikai cikkeket közölt az első oldalán, holott kaució hiányában nem lett volna szabad politikálnia. Ezért a budapesti királyi járásbíróság sajtórendőri vétség címen perbe fogta Székely Viktori, aki a lapon szerkesztőként és kiadóként szerepel. Székely hibába védekezett azzal, hogy a lap politikai részét nem lehet felelős, a bíróság vétkesen mondogta ki és ötven korona pénzbüntetésre tette. A törvényszék, mint felebezési bíróság helybenhagyta ezt az ítéletet, a Kuria azonban ma megsemmisítette, mert az óvadék nélkül való politikai vétségének elbírálása nem a járásbíróság, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozik.

§§ **Éltelt betörők.** A múlt hónap 16-án történt, hogy a Sólomay-utca 14. számú ház lakói észrevették, hogy Schilling István hivatalnok őrizetlenül hagyott lakásában betörők járnak. *Vámosi* István

házmester behatolt a lakásba és tetten érte Hipp Alajos tiszser büntetőt esavargót és Simon Imre bécsi származású foglalkozás nélküli magánhatalnokot akiket mindjárt át is adott a rendőrnök. A büntető törvényszék ma a két tettenért belőrt egyenkint három évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§§ Kilenek koronáért. Tavaly, egy júliusi éjszakán, a Ferdinánd-hídon többen megtámadták Pikula Sándor grámrunkást és kilenek koronát raboltak el tőle. Kialfozására rendőrök siettek elő, ezeknek sikerült az egyik támadót, Hladin István esavargót elfogniok. Hladin rablás bűntettével vádolva állott ma a budapesti büntetőtörvényszék előtt, amely az enyhítő körülmények figyelembevételével **három évi fegyházra ítélte.**

§§ Leány az apja ellen. Izsófi Lászlóval játszódtott le a minap a müncheni törvényszék előtt. A vádlott Breszlowszky Sándor műipész, a panaszos pedig ennek leánya, aki apját személyes szabadság megsértéséért állította a bíróság sorompója elé. A leány huszonnégy esztendő és Hildogard a neve. Az ellenségeskedés két évvel ezelőtt kezdődött, mikor a leány elhatározta, hogy színésznő lesz. Apja, Szvegy ember létere, ellenezte egyetlen gyermekének szándékát, mivel egyedül maradt volna. De a leány rá sem hederített aia szavára s folyton azzal gyötörte, hogy ezvezék bele az ő párválasztásába, különben megszökik hazulból. Az örege még erre a fenyegetésre is hajthatatlan maradt. Egy napon megtudta Breszlowszky, hogy leánya már beiratkozott egyik színiskolába és hogy szorgalmasan előmozgat a színművészet megismerésére. Az örege erre meglátozta az igazgatót, s elmondta neki, hogy milyen baja van a leánnyal s hogy szeretné szándékától eltéríteni. Az igazgató kijelentette az apának, hogy ő nem boosátja be többet az iskolába, mert urvis meesvődött arról, hogy tehetésgtelen s nem is a művészet vonzza, hanem inkább a művészetet járó szabadság. Breszlowszky ezután, szigorú büntetés terhe alatt meesitotta leányának, hogy hármiféle színészkolába is eljérion. A leánynak ez nem tettett, s úgy segített magáa, hogy az apai háztól megszökött.

Feldühöve, de kétségbeesve is, fogott Breszlowszky leánya kéréséhez, akit védtére egy ismerősöknel meesitált. Valami állentéssel magyarázta a leány, hogy oda ment s azt mondta, hogy csak néhány napig maradt ott. Mikor az apa hazavítte a leányt, utol botrány lett belőle, de mégis hazavitte, s aztán két hétre nev beárta, hogy az odvára se mehesse ki é apján kívül senkivel sem beszélhetett. Két hét mul tán valahogy mégis kiszabadult s első dolga volt ügyvédek néni, hogy fölbolósse apját személyes szabadság megsértése miatt. Panaszos telve volt haraggal, gyűlölködéssel s nem lehetett arra bérni, hogy a botrány elkerülése végett a porlekédéstől álljon.

A november 21-én megtartott tárgyaláson elmondta a leány, hogy apja csupa önzésből és elűrléssel valóssággal üldözte, mióta színésznő akart lenni.

— Esem sem önzés, sem beháldélem nem vezetett, amikor ellenzetem, hogy leányom a színész pályára lépjen, mondta Breszlowszky. Való, hogy nehezem esett volna késo napjaimra egyedül maradnom s megkövetelhettem leányomtól, hogy mellettem maradjon, amíg férjhez nem megy. De előtlet engem nem vezetett, ez nem is az! Tudom, hogy a színész pályán száz meg száz elzúlik, míg végre egy sikerül elhoz jutnia. De mint a leány apja é sorsának felolós vezetője, nem nézhettem tétlenül, hogy vesztése rohadjon. Tehetése úgy sem volt, vagy lezsalább is nem volt annyi, amennyi elegendő ahhoz, hogy boldogulásához kezeset nyújtott volna, hogy ne törekedtem volna hát előtteni veszedelmes szándékától és otthon tartani! Akinek gyermeke van, az meesíti egyedülmaradmat s azt a meeséssét is, melyet leányom törhetetlenségével szemben kiéteitem. A leányomat mindig jóra tanítottam s tudok é akarok is neki rendes és nyugodt életet biztosítani; akarom, hogy ezt elfogadja é élien vele. Nem akarom, hogy egyetlen gyermekem keserű tapasztalatok, fájdalom csalódások után boldogtalanul é meesára maradv élien valahol s én ne boosáttassam őt házamba, mert talán bemooskoltá nevemet.

A leánvra lesújtólag hatott apja beszéde, de mégsem adta meg magát.

— Esem senki é semmi sem tértelt el a szándékamtól, s azért nem tőröm, hogy szabafogsággal, vagy bármí más módon korlátozzanak. — Már benne van a rossz lélek s nem segíthet rajta senki, — mondta az apja bánatosan.

— Nem vonja vissza az apja ellen emelt vádat? kérdezte a bíró.

— Nem, — felelt a leány.

A bíróság kimondta, hogy Breszlowszky, az apa házi foglalmi jogával éit, mikor leányát beárta; s habár jogát erősebb mértékben használta, azt a neemes moívnyának kimagyarázzák, minél fogva fölmélti őt. A bíró ezután a leányhoz fordult:

— Fölellez?

— Nem, — válaszolt a leány.

Arát elrejtve vonult ki a teremből.

— Tévedés az esküszöszken. Szatmárról írtatározzák: Ma tárgyalta az itteni esküszöszék Koncsányi György é fia bűnügyét, akiket azzal vádolták, hogy az év tavaszán Iriny községben felgyújtották Komendágyi János házát. A bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtek gyújtogatás é testi sértés bűntettében meesdották ki bűnösnek a vádlottakat. A törvényszék azonban nem hozott ítéletet, hanem fölfüggesztő végzést hozott, mert úgy találta, hogy az esküdtek az ügy lényeges körülményeire nézve a vádlottak terhére tévedtek; és ezért az ügyet újabb tárgyalás végett a legközelebbi ciklusra más esküdtörvényszéghoz utasította. Az új tárgyalás hétfőn lesz.

Legujabb.

Port-Said, november 24.

A Szaioj Veliki é Naurin orosz zászlóshajók a Cemeng, Szjekand é Almas cirkálók, hét tropedonaszódroból é 9 szállítóhajó ma reggel 8 órakor ideérkezett. A hajók megérkezésénél a szokásos ügyüldözletet váltották. Az orosz hajók zenekarai az angol nemzeti himnuszát játszótták, mert a Furious angol cirkáló a kikötőben volt. A hajók 3000 tonna friss vizet, élelmiszereket é a vágómarha számára való szénát fogtak felvenni. Szentem nem rendelék. Itt úgy lésszik figyelmet szentelnek annak a lénynek, hogy a yachlok, amelyek a Florentina, Katarin é Esmerald neveket viselik, nemrégiben Suez irányában ámentek é csatorná. A yacht-lajstrom szerint a Florentina Vital gróf tulajdona. A Katarina tulajdonsa nincs kiéve. Az Esmerald valószínűleg turbina-yacht, mely Christofer Furnes parlamenti tagé.

Port-Said, november 24.

Ma délután Fölkersan tengernagy é a Forionis angol gőzös parancsnoka közösen meesgatoratták egymást. Az orosz torpedonaszád, rombolók szentet vettek fel a mellettük álló szállítóhajókról. Holnap bemennek a csatornába. Egy óra múlva az összes többi orosz hajók követik. Az Esmerald é Katarina yachtokat, amelyek nemrég meentek át a Suez-csatornában, oly személyek vették bérbe, akik óhajtoúllák, hogy ne nevezék meg őket. Nem tudni, hogy angolok-e vagy mely nemzethez tartoznak. A Katarina, mely egy yachtulajdonos éget, 21-én hagyta el Alexandriát, állítólag Indiába menet. Az Esmerald 20-ikán Jaffában volt, ahonnet a yachtól az utolsó hír érkezett.

TAVIRATOK

Berlin, november 24. A szövetségi lapics ma elfogadta a hadsereg békelésszámára é a hadkötelezettség megváltoztatására vonatkozó törvényjavaslatokat.

Róma, november 24. Viktor Emánuel király Majerana államtitárt pénzügyminiszterré nevezte ki.

Roosevelt ünene.

London, november 24. Roosevelt elnök elkészült üneneivel, amelyet a decemberben öseesülő kongresszus elé fog terjeszteni. Az elnök ebben az üneneiben a rösztrökkel, újabb haditengerészeti jvaslatokkal é népügyi kérdésekkel foglalkozik, amelyeknek a moiani háboru ad aktuális jelentőséget, így a többi közt azzal a kérdéssel, hogy mit kell csempészárunk tekinteni. Vám-reformokról nem lesz szó ebben az üneneben é Roosevelt ezt a kérdést egy későbbi rendkívüli ünene számára tartja fenn.

A francia kamara.

Páris, november 24. A képviselőházban Binder képviselő a Rouvier pénzügyminiszter lemondására vonatkozó híresztelést illetőleg akar interpellálni. A miniszterelnök formálisan megeafolja a hi-

resztelést. Erre az interpellációt elnapolják. Tárgyalnak még két interpellációt a hivatalnokokról adandó információkat illetőleg. A kamara megeadte ezután a vallásügyi költségvetés tárgyalását. Allard szocialista képviselő a költségvetés törlését kívánja annak jelölül, hogy hadat fizessenek a pápának. Combes egy kérdésre azt feleli, hogy ha a kamara a vallásügyi költségvetés törlését határozza el, ezt a határozatot votumnak magyarázná, mely az egyháznak az államtól való elválasztására vonatkozólag benyújtott törvényjavaslatot helyesli é akkor a szentatustól nem fogja követelni a vallásügyi költségvetés újból való beállítását. Allard pótiúdiványát 325 szavazattal 232 ellenében elvetik.

Jeanne d'Arc megsértése.

Páris, november 24. A Condorcet liceum diákjainak egy csoportja ma délután Roger-Ballu képviselő vezetés alatt Jeanne d'Arc szobra elé vonult, hogy tüntessen egyik tanára ellen, aki a hősnőről sértő kifejezésekben beszélt. A rendőrség szétoszlatta a tüntetőket é ellenszegülés miatt többeket letartóztatott. Egy részük ezután a Strassburg szobor elé vonult, ahol újabb letartóztatások történtek.

A Dreyfus-pör reviziója.

Páris, november 24. A semmitőszék befejezte a Dreyfus-ügyben való vizsgálattat s most a főügyész é az eladó munkálatak kidolgozásával vannak elfoglalva. Jaurés, a kamara legközelebbi ülésén interpellálni fog D'Audriche dolgában s meg fogja kérdezni a kormánytól, hogy a kormánybiztos miért vona vissza a vádját. Jaurés egyuttal indítványozni fogja a katonai bíróságok megszüntetését, amelyek semmi tekintetben sem nyújtanak garanciát.

A német lovaság szaporítása.

Berlin, november 24. Katonai körökben jeleltik, hogy a német lovaság nem fogják szaporítani, bár nemrég sokan elodázhatatlannak tartották azt. Nincs ugyanis semmi kilátás rá, hogy a birodalmi gyűlésen keresztülvihessék a szaporítást. Főképpen a centrum ellenzi a birodalom pénzügyi helyzetére való tekintettel, a hadvezetéség rageszkodik a nehéz tüzérség fogatainak szaporítására vonatkozó követeléséhez é a centrum állítgat ebben a kérdésben már engedékenyebb álláspontra helyezkedik. A boxerlázadás alatt é a jelenlegi keletázsiai háboruban szerzett tapasztalatok a nehéz tüzérség jelentőségét igazolják. Hírlik, hogy a kétféle katonai szolgálatra vonatkozó javaslatot a katonai nyugdíjtörvényvel é a legénység ellátásáról szóló törvényvel együtt fogják a parlament elé terjeszteni.

Rouvier lemondása.

Páris, november 24. Nacionalista újságok értesülése szerint Loubet köztársasági elnök fölszóli totta Rouvier pénzügyminisztert, hogy lemondását vonja vissza. Loubet attól félt, hogy ha a mostani miniszterium megbukik, akkor még ennél is radikálisabb miniszterium fog a helyébe jönni, mert Rouvierrel együtt Deleassé é más miniszterek is le akartak mondani állásukról. Rouvier sikerült rábírni lemondásának visszavonására.

Skandináv vendégek Párisban.

Páris, november 24. Dánia, Svédország é Norvégország parlamentjeinek vagy száz delegátusa ma délután ideérkezett. Destournelles a parlamenti választott bírósági csoport elnöke a három ország követői é a hereskedelmi é ipari köztársasági bizottság üdvözölték őket. Jelentésem néptömeg rokonszenves fogadásban részesítette a vendégeket.

Közgazdasági távirat.

Ecsé, november 24. Eladatott buza tiszta vidéki 10.70—11—10 K. bányági 10.50—10.75 K. mosoni 10.30—10.55, Rosta, tét felvidéki 8.—8.20 K., 7.80—8.05 K., pestmegyei 8.—8.15 K. Tengeri 8.—8.15 K. La Plata 7.70—7.90 K. Zab 7.20—7.70 K., válogatott 8.05 K., csehországi 7.40—7.65 K.
Páris, november 24. Osztr. magy. államvasut — Uj török konzi 88 1/2. Egvptomi jaradék 108.75 Osztr. Landerbank 4 5 — Páris bank 12.83 3/4 francia jar. 38.45 Magyar aranyjar. 102.15 Dél vasut — Osztr aranyjar. 101.65 Török sorjegy 131.75 4/8 olasz jaradék 1 4.60 Ottoman bank 5 1/2 — Osztr. földhitelintezet 13.27 Dohányreszvény 357 — Magyar jelzálogbank 635.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irta: Mrs. EVANS WILSON.

Regina int gyámjának, hogy hozza közelebb a jeget. Megnedvesíti ujjait és végigsimítja Olga halántékát és homlokát. Az égő szemek lassanként lecsukódnak és Olga nyugodtan elalszik betegsége óta először. Mozdulatlanul, szoborként ül mellette hű ápolónője, egy mozdulattal sem zavarja meg a nagy csendet.

Az óra ketyeg, Olga nehezen, de szabályosan lélegzik.

Mr. Palma a karosszékben ül és folyton az ágy felé néz, hol Regina gyöngéden támogatja a beteg fejét.

A szoba lassanként kihűl. Regina int Palmának, hogy a meleg kendővel mely a szobában egy széken fekszik, takarja be a beteget.

Igy virrasztanak három óráig. Mr. Palma ekkor észreveszi, hogy Regina fáradt. Ajka sápadt, de azért kénytelen helyzetéből meg sem mozdul, a beteget legkevésbé sem akarja zavarni. Gyámja egy kis divánpárnát vesz elő és azt akarja, a beteg feje alá tenni, hogy Regina kihúzassa kezét. Feléje hajlik, úgy hogy lehellete Regina arcát éri és halkán kérdi:

— Kibírod még?

Igenlően int. Ekkor Palma nem zavarja a beteget, de azért mellette marad.

Reginának szíve úgy dobog, hogy majdnem kigugrik helyéből. De egy tekintetet vet az opálgyűrűre és heves szemrehányásokat tesz magának balga szerelméért. Mintha ő is beteg lenne, szívén seb tátong. Otfried csak barátja lehet, jóindulata gyámja másé nem is szabad rá tekintenie. Olga zavartalanul alszik tovább, Mr. Palma eltávozik, de egy nagy plaiddel tér vissza és azzal gondosan betakarja Reginát. Regina reá néz, köszönetet akar mondani figyelméért, de ekkor már Palma Olga arcát figyelő és nemskóra az ablakhoz megy, hol homlokát az ablaküveghez támasztja.

Végre nagyot nyög a beteg és a párnára hanyatlik.

Öt óra.

— Menj aludni, — sugja Mr. Palma. — Olga most már jobban lesz és én itt maradok, míg anyja jön.

— Én nem tudok aludni s nem akarom Olgát addig itthagyni, míg az orvos nem jön.

— De nagyon fáradt lehetsz, bágadt vagy.

— Elég erősen érzem magam.

— Mr. Palma azt mondta nekem, hogy neked elmondott Olga mindent. Nagyon szeretném tudni, mit tudsz.

— Olga rámbizta lelkének minden vágyát, de azzal a kikötéssel, ha senkinek sem mondom el.

— Azt hiszed, én nem tudom a legutóbbi eseményeket?

— Én semmi esetre sem mondom el, amit Olga nekem mondott.

— De azt tudod, hogy minden szerencsétlenségért engem okoz.

— Legalább azt tartja életem legnagyobb szerencsétlenségének, hogy én és Mr. Palma nem adták beöregzésüket ahhoz, hogy Mr. Egglestonehoz menjem férjhez.

— Nem lett volna méltó hozzá. Lelkiismeretlen, kikapongó ember, jobb volna, ha Olga rögtön meghalna, mintsem hogy ezzel a barátsággal jenné tönkre jövőjét.

— De Olga szereti mindenekelőtt,

— Mert nem ismerte jellemét és a tényeket soha sem akarta tudomásul venni. Ha tudta volna, hogy milyen ember, bizonyára megvetette volna.

— Ezt alig hiszem.

— Olga nemeslelkű és ritka jellemű leány. Tudom bizonynyal, hogy később hálás lesz azért, mert nem engedtem, hogy Egglestonehoz menjem nőül. De Congrev-hez sem engedtem.

— Olga azt hiszi, hogy ön óhajtja ezt a házasságot, s a miatt még jobban el van keseredve.

— Olga sok mindenért panaszokodik, aminek én nem vagyok oka. Ő engem valami szívtelen szürnyetegnek képzel; de remélem, nemskóra be fogja látni, hogy tévedett és felment minden vád alól.

Halk léptekkel közeledett az ágyhoz, a beteg felé hajolt, aztán kimegy a szobából. A meleg plaidbe burkolva, Regina ismét a beteg ágyára ül és figyeli Olga minden mozdulát.

Szürkületi kezd, tiszta hideg nap virrad fel. Olga arca már nem lázas, a deliriumot kimerültség követi.

Az orvos aggódik, más orvosságot rendel és nagyon komoly jelnek találja, hogy a beteg eszmélete még mindig nem tér vissza. Palma napjában többször benéz a beteghez, de Reginát és Mr. Palmát figyelemre nem méltatja, csak az orvossal tárgyal, tőle kérdezősködik.

Mr. Palma este az ebédelőbe megy, Regina egyedül marad a beteg mellett.

Hirtelen halk nyögéssel üti meg fülét. Meggyújtja a gázt és aggódva néz a betegre.

Ez nyíltsza szemmel néz reá.

— Jobban vagy Olga? Már oly rég alszol.

Szomoruan rázza fejét a szegény beteg.

— Én már régen fenn vagyok!

— Mielőtt anyád kiment?

— Igen.

— Olgám, teljesen magadhoz tértél?

— Sokáig eszméletlenül feküdtem ugy-e?

— Ót nap óta nem tudtál semmiről.

— De itt az orvosság, ezt most rögtön be kell vennem.

— Hogy meg ne haljak? Minck éljek? Emlékszem mindenre. Ti azt hittétek, hogy jót tesztek velem, ha ápoltok és így életben maradok. Pedig sokkal jobb lett volna, ha örök nyugalomra térhetek. Adj egy kis vizet.

Egy pár pillanattal mulva megsimogatja fejét és ajkai átszellemülten mosolyognak.

— Szép hajamnak vége. De mit törődöm vele. Rudolf nem látja többé, pedig csak az ő kedvéért ápoltam aranyörös fonataimat, amelyekre ő olyan büszke volt. Szegény kedvesem!

Homloka elborul, behunyja szemét. Regina látja, hogy keserű emlékekkel telik meg szíve.

Midőn Mrs. Palma ismét bejön, a beteg a fal felé fordul.

— Megismersz, Olga? — kérdi Mrs. Palma.

— Csókolod meg anyádat.

Olga betakarta arcát kezével.

— Ne érints, anyám, még most ne, hiszen te miatt szenvedek így.

A javulást követő ötödik napon, Olga meleg takarókba burkolva a kandalló mellett levő divánon fekszik. Sápadt, lesoványodott arccal pihen ott.

Szesélyes és szótlan, nem akar semmiféle orvosságot bevenni, még akkor is visszautasítja, ha Regina nyújtja át neki.

Mióta ötödikáta visszatért, Palma Otfried nem volt abban a szobában, hol Regina fekszik, de egy napon halkán kinyílik az ajtó és Palma magas alakja jelenik meg a küszöbön. Mrs. Palma int neki, hogy ne jöjjön közelebb, de ő határozottan rázza fejét.

Regina és Olga csak akkor veszik észre, mikor néhány levéllel kezében Olga fekhelye előtt áll. Amint megpillantja Palmát, elpirul és égő pir borítja el arcát, szemét behunyja.

— Olga, kedves testvérem — szólítja meg Otfried, — ha meghaltál volna és nem békültünk volna ki, sohasem találtam volna nyugalmat. Hála Istennek, hogy életben maradtál, így eloszlatatom azon félreértést, mely bennünket elidegenített egymástól. Kérlek Regina, add át nekem helyed és légy szíves, menj be Mrs. Palmával a másik szobába, egyedül szeretnék Olgával beszélni.

— Hogy letagadd azt a gyűvaságot, mellyel engem szerencsétlenné tettél mindörökké. Nem, Otfried, az egyetlen, mit értem tetszés az, hogy eltávozol innen. Gyűlöllek és gyűlölni foglak halálom órájáig és legbensőbb óhajom az, hogy másnak a felesége legyen az a nő, akit te legjobban szeretsz. Hála az égnek, a te hideg szíved is kezd felmelegedni és így remélhetem, hogy boszút állhatok rajtad. Ha kedvesed másnak a menyasszonya lesz,

akkor megérett azokat a kinkokat, amelyeket én szenvedtem el. És mert szeretted, éppen azért kívánom, hogy ne legyen a tied sohasem.

Olga ellékte Palmanak feléje nyújtott kezét és felült. Szemei villámlanak, hangja reszket.

Mrs. Palma elpirul és mostoha anyjának jelt ad, hogy távozzék.

— Olga nagyon gyenge, az izgalom megérthatna neki, kérem legyen részvételt iránta, Mr. Palma, mondja Regina.

— Éppen azért, mert sajnálom, szeretném, ha egyedül hagynátok.

Mrs. Palma megfogja Regina kezét és kivonja a szobából. Mialatt a másik szobában ülnek, Regináknak szagotott szavakkal meséli el Mrs. Palma, hogy Palma Otfried már évek óta segélyezi Eggleston Rudolfot és családját, és ha Palma ellenezte azt, hogy mostoha testvére művészhez menjen férjhez, úgy bizonyára oka volt reá, megtudta, hogy Eggleston Olgát megcsalja és legszentebb érzelmeivel csak játszik.

Otfried sokkal büszkébb volt, folytatja Mrs. Palma, semhogy igazolja magát Olga előtt és megparancsolta nekem, hogy ne szóljak senkinek arról, hogy ő a családot támogatja, Egglestonnak anyja, testvére sem sejtették, ki segélyezi őket. Olga mindég igazságtalan volt vele szemben és azt állította, hogy Congrevvel való házasságát ő kezdeményezte, pedig kezdettől fogva ő volt legjobban ellene.

— Olga most már nem gondol házasságra, a legjobban valami kolostorba szeretne visszavonulni.

— Az bizonyos, hogy Congrevehez nem fog férjhez menni. Otfried elment hozzá és megkérte, hogy oldja fel Olgát adott szava alól.

Mrs. Palma elhallgat. Regina nem bírja elefelejteni, milyen zavartan nézett gyámja, amikor Olga Mrs. Carew iránt érzett szerelméről beszélt. Mennyire szeretheti, ha ennyire nem bírt uralkodni magán.

A kapu aljában megszólal a csendő és a szolga táviratot hoz azzal a jelentéssel, hogy Mr. Roscoe várja Mr. Palmát az ebédelőben.

— Kopogtass az ajtón és add át ezt a sürgőnyt gyámodnak, szólta Mrs. Palma, én is mindjárt jövök.

Regina kopogtat.

— Szabad!

— Egy sürgöny érkezett, Mr. Palma, talán válaszolni kell reá.

— Csök lépj be, szólta Palma,

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Fekete asszony. A királyfi későn jött — hajh, ők majdnem mindig későn szoktak jönni! És most a fekete asszony kizöködik izzó vérrel és a morál szigorú panaszával. Szegény fekete asszony, ez nagyon sok fekete és szőke asszonynak közös sorsa! Ha ifjusága nem is lett volna olyan szomorú, csak egyszerűen leány volt, aki nem választotta mindenkori szíve szerint: ezt a sorsot alig kerülte volna el. Az élet a legtöbb asszonyt megtérfálja s előbb vagy utóbb próbára teszi, hogy férjét szereti-e jobban, vagy azt a későn jött királyfit. A fekete asszony úgy állott e probléma elé, mint egy szűz, erőselekkü, isteni asszony; mindent megmondott férjének, megtérfént a nagy leszámolás és aztán távozni akart. De ekkor férjét a csapás megtörtte s a végbu-su per-cében összeesett. Itt már egyszerűen csak asszony, vagy a fekete asszony; megcsesett a szíve a szegény, szerelmes férjén, elszánta magát a kötelességteljesítés szerepére és férjénél maradt. Időig a dolog rendben volt, ha szomorú is. De a szív nem szentimentális, másnapra már nem emlékszik a férj kétségbeesésére s holnapután már a régi szenvedé-lennel sir és eped a királyfi után, aki későn jött. S akkor el kell következnie a katasztrófának. A királyfi vár nyugodtan, hanem vagy az asszony, vagy a férj pusztul el a katasztrófában. A férj mindenesetre. Az én esetében is. Most pedig azt kérdi tőlünk, hogy mit tegyen? Ismétlje meg azt a jelenetet, melyben erős is, győzne is volt. Álljon férje elé, mondjon meg mindent, győzze meg, hogy nem tehetett másként, de aztán ne legyen többé

gyöngye és ne maradjon akkor sem, ha a csapás férj-gésztéri. Inkább egy tamber törjön össze, mint három.

B. K. Bács-Szentiván. Míndennap fogad, ha Budá pesten van. Tessék írásbelileg a főkirához fordulni, aki értesíteni fogja, hogy mikor jöhetnek ki kihallgatásra. Az igazgatóság címe: VI. Andrássy-ut 73-75. — **H. S. Sárospatak.** I. Kérvényt kell intéznie azon kerület fő-pkétséghez, amelyben születési helye van, és kérni, hogy avató-ívet küldjék el oda, ahol sor alá akar állani. Budapesten a katonai ügyosztályhoz, városokban a városi tanácsokhoz, községekben a szélsőbírói hivatalhoz küldendő az avató-ív. A kérvény belyegmentes. 2. Két ilyen szaklapot ismerünk: Gépkezelők Lapja. IX. sorokszárral 5. sz. és Kazán és Gépűjság. VIII. József-körút 30. Az előfizetési feltételeket a lapok kiadóhivatalában tudhatja meg. — **326.028. sz. előfizetés.** A kéreztet úrnő nevében találtuk a budapesti lejegyzőkhöz. Valószínű tehát, hogy nem lakik a fővárosban. Találtunk azonban egy G. Adair főhadnagyot, IX. Rákóczi-utca 3. sz. Tá-lán rokona a kéreztet urúnékné. Tessék hozzafordulni.

— **R. M. Tibold-Daróc.** Hét ilyen nevet találtunk a lakjegyzőkhöz. — **G. L. Selgatórtani.** Dr. W. K. VI. Nagyme-zőre utca 34. sz. a lakik. — **Kren Deszö Zombor.** Zedő grófi család Magyarországon némes; bírói család négy van. Kellő (Königsquarter és Dóczy) zedő volt, de ki-tért. — **330.795. sz. előfizetés.** Ilyen nevű és természetű féreg nem ismerünk Budapestén. — **K. Gy. Nagyvárd.** A kéreztet biztosítási intézet címze: V. Vízvárad-utca 5. sz. — **Margitay Gyula Nyíregyháza.** R. P. Szegehrázi lak. tehát „mélőlétesítő” cím illeik meg; lakik: VI. Teréz-körút 28. sz. a. Dr. V. V. VI. Teréz-körút 24a sz. a. lakik. — **Egy érettségizendő.** Az érettségi reformja az idén még nem lép életbe. A különböző a következő: a magyar írásbeli vizsgálat az eddigi három téma helyett csak egyet kap, irodalmi; a mathesisben két példát. Kü-nözet lesz továbbá az egy szóbelihez csak akkor nem bocsátják, ha legalább háromból elégetlen az írásbelije. A német és görög ne okozzon féltést, nem lesz az olya borasztó. — **D. D. „Mélőlétesítő” VIII.** Kereseti-ut 17. és VII. Erzsébet-körút 28. sz. — **327.650. sz. előfizetés.** Rüd időn belül állg várható. Olyan sz. az előjegyzet, hogy még előjegyzést sem fogadnak el és tanfolyamra sem bocsátanak senkit. — **Falusi leány.** Mindenesetre baj, ha olyasvalakit szeret, aki nem szereti viszont. Ho-gyan „nyugtassa meg szegény szívét”? Semmiesetre so-gyan, ahogy tervezi, hogy tudniillik megzenni neki, hogy beszélni akar vele és azután összeszítja. Ezzel csak nö-velni a túléző önértékét annak a fiatal urnak, aki kü-lönbösen sem lehet valami komoly és előkelő természetű, ha olyan felekezéslapokkal hencsel el, amelyeket nem is kapott. A németek szerelmes postája, Heine Henrik már rég megismerték, hogyan lehet a boldogtalan szerelméből kigyógyulni. Nagysielve mástba kell szeretni, lehetőleg olyanba, aki viszontszerelet az ennért. Próbálja meg ön is ezt a gyógymódot. Azt hisszük, nem fog nehezen menni, mert — úgy látjuk — az ön boldogtalan szerel-me olyan lehet, mint a kis gyermek tejfogja: nincs gyö-ker. Tárcákkal bőven ellátnak bennükkel lapunk ren-deszeres munkatársai. — **G. S. Amerikában egyetlenteg** olyan állam sincs, amelynek uralkodója van. Jelenleg csupa köztársaság van, számszerint husz. A braziliai köztársaság azelőtt császárság volt, de 1890-ben Dom Pedro császárt megfosztották trónjától és ill is kiküldöt-ték a köztársaságot. — **X. Y. Párkány.** I. Három évig tart, de olyan nagy a tananyag, hogy azon gondolkod-nak, nem volna-e célszerűbb 4 évre bocsátani a tananyag-ot. 2. Nem lehet 3. Budapestén három ilyen inté-zet van: V. Alkotmány-utca 11. sz., VI. Nagymező-utca 1. sz. és IX. Knežits-ut. 17. sz. a. 4. Forduljon akár-melyik intézet igazgatójához, onnan megkapja a szükséges felvilágosítást. — **F. J. Homonna.** Kérje az önkéntes szegél attól a hadkiegészítő parancsnoktól, amelynek területén sor alá kerül. Bejelentendő, hogy a legelőbb osztályt járja és erről látogatási bizonyítványt kell eszo-tolni, amit az iskola igazgatójától kap. A kérvény február-ig adandó be. — **K. J. B.-Bocs.** Semmi izétes sincs, miután szereltes. A rend gondoskodik róla. — **Dr. T.** Ebben az ügyben igazán nem adhatunk tanácsot a legjobb akarat mellett sem. Nincs ismerősünk között senki, aki ezen a téren szakértő volna. — **Csizsar Béla D.-Szentmárton.** V. J. VIII. Kereseti-ut 25. sz. Az őz-veggy képvisezője a hatályosítai ügyben dr. Vázsonyi Vil-mos, lakik: VI. Teréz-körút 24a. Utóbbihoz tessék for-dulni. — **H. J. O-Buda.** A lehető leggyorsabban. A család tagjait és a legközelebb álló barátokat hívják meg és azok előtt jelentik be a családi eseményt. — **Benovics Dávid Leszkóc.** Fővelélt vizsgát kell tennie. Hogy mió, azt egyszerű megismerésre megírja az Orsz. Rabbikörút intézet igazgatóság. VIII. Róköszárd-ut. A kéreztet könyvet minden fővárosi könyvkereskedő megküldi önének. — **Skavincóler.** Csak a szülő, vagy ha az már nem él, a gyám kérheti az árvászként a nagykorúsítást. A kérvényhez eszo-tolni kell bizonyítványt arról, hogy a nagykorúsítandó szellemi képességeinek teljes hirtokában van és anyagi ügyének intézésére ké-pes. — **B. A. Páncsólcsok.** Közlelek. IX. Ellőrt 25. sz. — **Don Juan.** A név így ejtendő ki: Don Juan. A franciás kifejlés (Zsuan) rossz. — **Leovágas férfi.** Itja meg mindent, amit nekünk itt, egyenesen és őszintén a leány édesanyjának. Ha az szereti a leányt, akkor nem fog az önkéntesnek elé akadályokat gördíteni. Az egyenes ut mindig a legbiztonságosabb és ha őszintén megír mindent az édesanyjának, nemcsak a saját becsüle-tének tesz eleget, de a fiatal leánynak is. — **331068. sz. előfizetés.** Olyan lakarköze van kell bánuuk lapunk terével, hogy nem közelíthetjük a javaslát szószé-rint szöveggel. Majd ha a képviselőházban sorra kerül a népképviseleti törvény részletes tárgyalása, megtudja, amit tudni kíván. — **329834. sz. előfizetés.** Rendes kö-zelmények között az általános sorozás náciussis hóbán kezdődik. Ha tartózkodási helyén akar sor alá menni, születési helyének közigazgatási hatóságához (szolgabi-zó hivatal, városi tanács) kérvényt kell intéznie, hogy

küldjék el avatóívet oda, ahol lakik. A kéreztet minden-estre meg kell indokolni, ha másval nem azzal, hogy elveszítette helyét, ha ezután. A kérvény belyegmentes. — **K. S. Tankány.** Levele, ugyiltszik elkallódott. Szíves-Kedjék kérdését megismételni és mi későbbre adjuk meg a kívánt választ. — **Ibolya 15. I.** A nyegedik polgári után állhat a női kereskedelmi szaktanfolyamra, a tan-nyelvképzés intézetbe, az óvónők képzés intézetbe és ha jelenen vizsgázott, felveszik a leánygimnáziumba is. 2. Azt a szpirodalmi lapot látna olvashatja, 3. Mindazt olvashatja, amit megért és ami tetszik. A konvencionális hazugságok egyike, hogy ez vagy amaz a könyv nem va-ló fiatal leánynak. Amit nem ért meg, azt ügyes eldobja. Ami viszont érdekl, azt ügyes elolvassa, ha máséknál nem. — **Hát fölök.** — **327.024. sz. előfizetés.** Az adó-tisztai állásra pályázóknál öntésig követelnek meg. Az a pályázatot valószínűleg félreértette. — **Spitzer Jenő Pécs.** A velünk közölt „Kossuth” című költemény tuc-másunk szerint eddig nem jelent meg nyomtatásban. — **Előfizetés leánya.** I. Belügyminiszteri engedély alapján lehet az anyakönyvet megfellelően helyesíteni, ha kérvényben közzéteppen sikerült bebizonyítania, hogy ez az igazi vezetékneve. 3. Ha az adat általában úgy hozza-magával, eldobja a virágot, anélkül, hogy ezzel a fiatallembert föltérőltlenül látszások. 4. Illeik. Nem jelent uóvárlást, csak udvárasságot. 5. Tesztelvéhez minden kö-rülmények között ellátogathat. Hát ki látogathatna meg, ha édes testvérét nem? — **316.987. sz. előfizetés.** I. Le-telhet még júniusban a vizsgát a VII. osztályban. 2. En-gedélyt kell rá kérni a közoktatásügyi miniszteriumtól és kérvényét azon intézet után kell beadni, ahol vizsgáz-ni akar. 3. Beíratási díj nincs, csak vizsgadíj. Jelenkez-ni kell ott, ahol vizsgázni akar. — **S. A. Sárvár.** Nem szabad. — **L. Gy. Komádi.** Szolgálaton kívüli viszonyba nem helyezik. A rangjáról való lemondás ezrede pa-rancsnoknál kell bejelentenie, és ennek nincs sek érteleme, mert így a gyakorlatokat mint közlegénynek kellene végeznie, ami nem tartozik az élet örömei közé. — **S. Z. Öreglaj.** A VII. osztályból különbözők vizsgát kell tennie közoktatásügyi miniszteri engedély alapján. Kérvényét annál az intézettel kell benyújtania, ahol vizsgázni óháj. Az érettségizt azután a rendes időbe-be a többivel együtt telteti le. — **Kovács János.** I. Csak az Országos zenekarnak tagjai lehetnek fillarmonikusok. 2. Tessék a Múzeum néprajzi osztályának vezetőségéhez (IX. Csillag-ut.) utazigaztársért fordulni. 3. Megvárni. 4. Nem tudjuk. — **Katona 20.** Nem veszik be. Akármilyen. — **Tancsics Deszö, Újpest.** Az olyan rendező számú bé-lyeg között bizonyára van sok ritka, tehát értékes darab is. Értékeseit valamely bélyegkereskedőnél lehet. — **P. J. Zombor.** Görögkeleti főgimnázium kétfő van: Bres-sóban (olád) és Ujvidéken (szerb). A bresói főgimnázium igazgatója Onitu Virgil, az uvidékié Puszták Va-zul. Tessék a megfelelő intézet igazgatójához fordulni ut-láigazgatásért. — **Kiváncsi B. Lehel.** Előbb, és pedig új-ékor haladpród-örömler lesz, azután, ha századpaiznes ncka katonai képességet kiéleltőlnek találja és anyagi helyzete olyan, hogy rangjának megfelelően tud meg-élni előéletét hadnagygyá. — **W. L. Debrecezen.** A szülőnek vagy gyámnak kell az árvászként kérni a nagykorúsítást megfelelő indoklással. Csakolni kell bi-zonyítványt arról, hogy a nagykorúsítandó teljes szel-lemi épségének birtokában van és képes maga intéznie anyagi ügyeit. — **Önkéntes.** Az egyéves önkéntességre vonatkozó kérvényt még novemberben lehet benyujta-ni a hadkiegészítő kerületi parancsnokhoz. Lehet kí-sőbb is, de legkésőbb a sorozás napjára be kell nyujta-ni. — **330798. sz. előfizetés.** A főbírósági miniszterium VIII. főosztályának Dobokay Lajos miniszteri tanácsosi címvel és jelleggel felruházott országos forrásztí kor-mánybiztos a fonok. Címe: V. Országház-ter 11. sz. — **Szerencse forgárdó.** Forduljon az intézet igazgatójához, dr. László Mihály országgyűlési képviselőhöz. V. Hólt-utca 12. sz. O előjegyzti ott és ő révén kell annak idején a megvizsgálókat a közoktatási miniszterhez fordulnia. — **Nem közhelők:** Egyenlőség. Emőközés. Tölgy alatt. Népdalok. Asszonyi öröklet. Egy történet. Ha-lottak napján. Feledés. A hála. Az anya. Szeretettel nem szeretlek. — **H. K. Születési helyének anyakönyvezelő-terét** karja meg a családi éretlőst. Más hatóságunk nemmi köze a dologhoz. — **327701. sz. előfizetés.** Dr. Weimann Fülöp közlegyző, VI. Andrássy-ut 10. sz. Ó van a Hirsch-féle alapítvány kezelésével megbízva.

Sorsjegyekről.

L. D. Nagy Borenyő 1951. számú osztály-sors-jegye 200 koronás nyeresémmel lett kisorsolva. K. M. Somogy-Gyékényes 3576-76 számú magyar vörös be-rezest sorsjegye 14 koronát nyert. K. V. Szegei 3149-93. számú magyar vor. ker. sorsjegye 14 koronával lett ki-sorsolva. K. G. Tamásfal 18884. számú osztály-sors-jegye 200 koronával lett kisorsolva. R. I. Wien 4934-23. számú Bazilika sorsjegye 13 koronával lett kisorsolva. D. M. N. Y. Koios, sorsjegyei számát nem közölte velünk. **329.756. számú előfizetés** Herárd-Némét. Nem tudjuk. **J. L. Kocsola Szabai** és lára bankháza (VII. Erzsébet-körút 12.) szívesen szolgál önének a kezdődő sorsjáték-hoz sorsjeggyel. **G. I. Radács.** H. K. Egyházhas-Kesző. G. M. Veres torony. N. I. Algyő. dr. H. K. Hontvársány. M. M. Dub-rinics. Sch. M. Nyiregyháza. D. J. Sz. Régen. K. I. Szil-veitvár. Sz. S. Lakompak. É. J. Ta. Csege. K. A. Brád. F. M. Kiszte. B. K. Tornallya. H. M. Torók-Becse. P. M. Sıklós. Sch. M. Losonec. K. A. Homok-Bodog. Sch. A. Feszab. K. Pozsony. **317.132. számú előfizetés** Tah. O. Gy. Miskolc. Sz. D. Oriovát. T. G. Enyedi. U. L. N. Miava. R. A. Jenke. S. J. Sorokrás. F. M. Szederényi. D. J. Bereg. D. L. Kis-Szebec. K. P. Somogy-Csurgó. W. A. Foktő. A. Klotovics. Sch. J. Jánk-Majti. P. M. Vár-mező. Sch. M. N. Genta. Sz. S. Nagyvárd. P. K. B. S. Kom. Csep. F. Gy. Benetencz. V. M. Borska. K. M. Vámos Aya. G. J. Bógó. A. M. Zénica. G. J. Bős. P. S. Munkács. H. J. Buzsák. G. P. Högész. G. B. Felső-Éreg. Ka-

posvári előfizetés Sch. B. Onga. P. L. né Szentcs. dr. M. H. Beregszász. St. S. Győr-Szl-Márton. F. M. Turcz. T. J. Kecskemét. K. J. Téső. T. J. Tiszalörd. H. U. S. Gyöngyös. B. P. Malomszeg. R. J. Pécs. Sorjegyutal-iz-donos Nagykároly. St. G. Kőbánya. K. V. Jókai. P. J. Cseszeve. R. J. Legyes-Bénye. F. A. Sajó-Szent-Péter. K. J. D. Radvány. K. P. Tokaj. K. G. Esztergom. Sp. M. Mocsér. F. J. Hagymádfalva. P. J. Százás-Berek. Peregri előfizetés. R. J. Kaba. sorsjegyeik nem nyertek.

KÖZGAZDASÁG

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hal. közv. üzleti jelentése. Az enyhévé vált időjárás hatása nagy-on is érezhető volt az élelmi piac forgalmán, mert egyrészt a hozatalok is kisebbek voltak, más-részt pedig a vételkedv is nagyobb volt. Részletei-ben a következőképp alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahús eleje I. r. 70-80. II. r. 50-60. há-talja I. r. 84-94. II. r. 60-76 korona 100 kilo-grammonként. Ötlet borjúk bőrbén hosszsan súly-levonás nélkül 80-100 fillérrel voltak a for-galomban kilónként minőség szerint. Sertések szalonnával 1.04-1.08 korona. lehúzott sertésbűs 1.00-1.04 korona 100 kg. Szépen, tisztán kezelt szop-pós malacok kilója 1.10-1.30 fillér. Juhhús kilója 40-50 fillér. — **Vadfélék:** szarvas 68-70. dámvad 50-60. vaddisznó 60-80. sz 1.10-1.20 fillér kilón-kint. Nagy nyulak darabja 2.30-2.40. fogoly párja 1.20-1.60. fácán párja 5-6 korona. — **Tojás:** J. Fris telt árú 94-96. gyengébb minőségű 88-92. apadt 82-86. meszes 78-80 koronát jegyzett eredeti lidánként. — **Tejtermékek:** I. r. szőv. teavaj 2.40-2.50. jó friss főzővaj 1.70-1.90. friss tehén turó 24-28 fillér kilója. — **Vágott baromfi:** az üzlet valamivel esendesebb és I. r. szépen tisztán kezelt hizott ludak kilója 1.16-1.20. II. r. 1.06-1.10 fillért jegyzett minőség szerint. — **Gyümölcsfélék:** I. r. vágatotott nemcs fajták 80-100. II. r. 50-60. főzőkörte 25-30 fillér kilónként. Alma I. r. vágatotott nemcsfaj 40-50. II. r. 30-36; elsőrendű őszmetszett kevert 40-12. II. r. 8-10 korona 100 kilónként. I. r. dió 32-34. II. r. 24-28 korona 100 kilónként. Csurgatot méz 100 kilója 92-96 korona. **Burgonya:** nagy gumós vágatotott egészé-ses makói faj 18-18.50 korona.

Budapesti marhavasár. Vágómárhából a fel-lajlás mintegy 150 darabnál nagyobb volt a mul-tletinél, a vételkedv azonban sokkal jobb volt, mert konzervgyártási célokra 300 darabot, a miután a vásár a mai napon a vesztegár alól feloldottat, Ausztriába is mintegy 200 darabot vásároltak. Az árak általánosságban 2 K-val mm-kint emelkedtek, csupán elsőrendű minőségek, melyek a mult létan nem szenvedtek áreszként, jegyeztek változatlan árakat. A konzervgyárak jövő heti szükséglete is-mét kb. 300 darab. Minden forgalmi korlátozások hatályon kívül helyezettek, a jövő heti vásáron az eladás a rendes kerékvágásba vissza fog térni.

Az árak és a felhajtás a következőleg alakultak:

Vágómárhák: Felhajtás: Magyar ökor 751 darab magyar tehén 563 drb. Növendékmárha 28 drb. Szerbiái ökor 1479 drb. szeriál tehén 274 drb. Bivaly 69 drb. Éka 180 drb. Összesen 3382 drb. Eladási árak ezen tur-dósítás zártaé vágómárhákra: Magyar hizott ökor, leg-jebb minőségű 70-76 koronát, kivételesen 77 kor-ig. közepminőségű 62-68 koronát, silányabb minőségű 25-60 kor-ig. Magyar paruszmarha, jobb minőségű 45-66 kor-ig. silányabb minőségű 46-52 kor-ig. Tarka hizott ökor, legjobb min. 70-76. közepminőségű 62-68 kor-ig. silányabb minőségű 50-60 kor-ig. Szerb és boszniai ökor, legjobb minőségű 52-66 kor-ig. silányabb minőségű 46-50 kor-ig. Bika, jobb minőségű 60-71 kor-ig. silányabb minőségű 48-58 kor-ig. Bi-valy 52-45 kor-ig. Magyar tehén 42-64 kor-ig. Tar-ka tehén 44-67 kor-ig. kivételesen 74 kor-ig. Kiscsa-tonzi vala marha 24-44 kor. Mind 100 kilónként élesly ban.

Budapesti borjovásár. Felhajtástól 215 drb 66 borjú, közte 83 rugető; 24 drb növendékmárha. — Ár-jegyzések: Elsőrendű ölo borjúkét 80-90 fillér, kivé-teleesen 96 fillér, közepminőségű ölo borjúkét 70-78 fillérig, rugető borjúkét 36-60 fillér, növendékmárhák-ét 40-48 fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. — Az irányzat esendő volt, az árak 1-2 fillérrel kilogram monként hanyatlottak.

Sertéskenyvesár. (A székesfővárosi sertésvá-sár és közpénzügyi igazgatóság) Mai felhajtás 1081 drb ser-tés, 13 drb malacz. Előző napi eladattan maradvány 1361 drb sertés, 71 drb südő, összesen 2565 drb sertés, 71 drb südő, 13 drb malacz. — Eladattól 882 drb sertés 38 drb südő, 13 drb malacz. Mai maradvány 1113 drb sertés, 33 drb südő. A vásár lanyla, az árak hanyat-lottak. Következő árak jegyezettek: Zsírterlet: Öreg I. tendő 350 kuron felül 86-90 fillér, fiatal nehez 300 kgon felül 86-90 fill-ig, fiatal közép 220-300 kgrig 80-90 fill-ig, fiatal könnyű 220 kgrig 74-86 fillérig. Hussterlet, könnyű 140-300 kgrig 89- fill-ig, belföldi südő 80-82 fill-ig, horvát südő 64-78 fill-ig, malacz 40 kgrig 72-84 fillérig. Árak minden levonás nélkül kgrként éleslyban értendők.

Külföldi sertésvásár. Magyar elsőrendű: Fialat nehez (páronként 320 kilogramon felüli súlyban) 108-109 fillér. Fialat közép (páronként 252-328 kgrig terje-rő súlyban, 109-110 fillér, könnyű (páronként 250 kgrig) 108-109 fill. Szerbiái: Nehez (páronként 260 kg.

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, november 24.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Stibor Antal selmezi pénzügyi számtisztet a marosújvári m. kir. főváhivatal mellé rendelt számverőséghez pénzügyi számmellenőrré végleges, Kuntzl Aladár marosújvári segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a selmezi m. kir. bányaigazgatóság mellé rendelt számverőséghez pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben, Nagy József pénzügyi számtisztét pénzügyi számmellenőrré végleges minőségben, ifj. Tussai Gábor segélydíjas pénzügyi számgyakornokot pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben és Szabó Ferenc beregszászi lakost segélydíjas pénzügyi számgyakornokká ideiglenes minőségben az ungvári m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számverőséghez, a pozsonyi m. kir. adóhivatalhoz Kiss Dénes szárszegrényi adóhivatali gyakornokot adóhivatali ideiglenes minőségben, az orsovai m. kir. adóhivatalhoz Bedits György szabadkai adóhivatali gyakornokot adóhivatali ideiglenes minőségben, a magyar kir. miniszterelnök dr. Dóczy Péter Gyula bárót díjtalan fogalmazó-gyakornokká nevezte ki.

Megbízatus. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Vissny Kornél urit lakost Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monori járására nézve, Juresok Győző kompolti lakost Heves vármegye egri járására nézve, Árvay Gábor nemesapáti lakost Zala vármegye egerszegi járására nézve, Takács Endre zalaistváni lakost Zala vármegye egerszegi járására nézve, Ernbert János szárszegrényi lakost Maros-Torda vármegyében Szászrégen r-t város határára nézve a gazdasági tudósitól tisztelt bízta meg.

KIADÓTULAJDONOS:

A MAGYAR HIRLAPKIAI RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Napirend, 1904. november 25.

Naptár: péntek, november 25. Róm. kath. Katalin, Prot. Katalin, Görög-orosz (november 12.) Alan, Jan. Zsidó: Kiselev. 17. — Nap kel: 7 óra 5 p. — nyugszik: 3 óra 57 p. — Hold kel: 6 óra 22 p. — délután, nyugszik: 8 óra 49 p. reggel. — A kereskedelmi miniszter fogad fél 5 órakor. — A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése 10 órakor. — Bemutató előadás a Végyszínházban fél 8 órakor. — A Thalia társaság bemutatja előadását fél 8 órakor a Lövöldé tornácban. — Sauter Emil hangverseny a Vigadóban fél 8 órakor. — A magyar népközművelődési körnek szentia 6 órakor. — Oszti sorsjegyek-húzása (II. nap). — Szabad Egyetem: Ferdinánd Géza dr. előadása a magyar alkotmány történetéről az egyetem kupolatermében fél 7 órakor. — Utóellenőrzési szemle a honvédségnél a 2-8-ik gyalog ezreddekl 9 órakor. — A magyar közgazdasági társaság ülése 6 órakor. Ferenczkek-tere 4 sz. — Könyves Kálmán művészeti szalon néhány napig zárva. — Új művészeti szalon (Kecskeméti-utca) 3. sz. I. em., nyitva díjtalanul. — Nemzeti Szalon: nyitva egész nap. Díj 1 korona. — Téli kiállítás a Műcsarnokban nyitva 9-4 óráig. Díj 1 korona. — Nemzeti Múzeum: régiségtár, nyitva 9-2 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 koronáért. — Országos képtár és grafikai kiállítás az Akadémiában nyitva 9-1 óráig. — Iparművészeti múzeum zárva. — Kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban nyitva 9-2-ig. — Az Akadémia Goethe szobája nyitva 10-12 óráig. — Múzeumi könyvtár nyitva 9-4 óráig. — Akadémiai könyvtár nyitva 3-7 óráig. — Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8 óráig.

Gyógyítható a sérv?

Ezre vonatkozó tanulmány éppen most hagyta el a sajtót. A könyvecskét, mely számos érdekes feltevést tartalmaz, bárhol is kíván tudni, INGYEN ÉS BÉRTANÍTVA küld birtokában felül: POLLITZER MÓR és FIA utóda os. és kpr. kiz. szabadalmazott orvosi kötszergény Budapest, V.9. Deák Ferenc-utca 10. szám. A címre ügyeljenek! Legrégebbi cég e szakmában! Alapítástól 1854-ben!

Szőrme Boá

élegans kivitelben fehér és barna színekben reklám ár 78 kr., fehér próbálható glassé készlet 69 kr., farselli alsó szoknya és nadrág 1.33 kr., gyermek téli hatiszany 16, 18, 20, 22, 24 kr., fűz téli posztó öltönyök rengek sötét lú színben 1., 1.20, 1.40 kr., 1 vég 30 rófia bér erős chifon 4.80, 5., téli nagy posztó kendők 2., 2.50, 3., téli usli harisnyák valódi gyapjából érekeny lábakra 30, 60, 75 kr. Vidékre névtárral küldi szét

Bleier Izsó árúháza a gólyához. VI. kerület Nagymező-utca 12. szám.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904. november 25-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Miss Hobbs. Vígjáték 4 felv. Iria: Jerome K. Jerome. Fordította: Molnár F.

Személyek: Edward Percival Betty Miss Abbey George J. asop Miss Fery Miss Hobbs Kapitány Császár Dersó U. Liréfi Rákol Sz. Rozsanzgyi Varady Lancy Hetenyi

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor: Szombaton, Radóthné. Vasárnap, d. u. az aggyégyek-este: Vén lednyok.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

Heti műsor: Szombaton: Hegygyekek.

VIGSZÍNHÁZ.

Boldogság.

Vígjáték 3 felv. Iria: Bilbaud és H-anquelin. Fordította: Martos Ferencz.

Személyek: Achille Chateau Antonia Bon G. as on Chailadrey Ferdinand Robert Chrest-net La Bergs Berjet Gilberthe Mue Chastenet Góth S. Fenyvesi E. Oty A. Tapolczai F. Szerény Z. Verduy F. Tausy F. Balazs J. G. Kertasz V. Haraszthy

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor: Szombaton, Boldogság. Vasárnap délután: Diákélet. este: Boldogság.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

János vitéz.

Dallatok 3 felv. Iria: Petöfi költés elbeszélései Iria: Bakonyi Károly. Zenéjét Hel ut Jenő verte-ri szerezte: Kacsóh Pongrácz dr.

Személyek: Kukoricza Jancsi Fodák Huska M-dgyaszay A gonosz molnár Csatali Strázsmester Vécsey Kopp Fapp A francia király Németk A királyi asszony

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor: Egész héten: János vitéz. Vasárnap d. u. A törvénstelen utca.

M. IR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás. Heti műsor: Szombaton. Hoffmann-műsdi Vasárnap A troubadour.

NEPSZÍNHÁZ.

A próféta álma.

Zenes komédia előadásban és 2 felvételben. Iria: Mérei Adolf Zenejét szerezte: Márkus J. dr.

Személyek: Juszus próféta Korács Az átváltozó hányó G. Kapolnai A mutató szegénye Kina Hírnök Doktor I.ó Huri Kaposi Rózi Feh. r. Aladár Szirmai I.ó I. B. ut Jureti A. as Samu Pázmán Zöldi Armand Busznyak Kék Pára Pe-ti Sarga Zsán Lóvri

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor: Szombaton: A próféta álma. Vasárnap d. u. A lovas tehé-asszony. Este: A próféta álma.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Fecskefészek.

Operett 2 felvételben egy elő-játékban. Iria: Ordo-mes. Ford: Mérei Adolf. Zenéjét szerezte: Henry Heiblay.

Személyek: Ráthonyi B. Szabó Székely Górh L. as B. ut Rósi M. Szeggyörgyi M.

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor: Egész héten: Fecskefészek. Vasárnap délután: A drostolós.

VRANIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 órakor.

Minden sorsjegy nyrt. Kuz a mar december 1-én. Az új Erzsébet sorsjegy Főnyeremény: 100.000, 40.000, 30.000 K. Kapható 36 havi részletfelvételre. Havi befizetés: 5 darabra... 10 darabra... 30 darabra... Mar az első részlet beküldés és 25 fillor postadíj ellenében megküldöm a sorsjegyet sorozat és számat tartalmazó részlettel. Két részlet egyszerre való beküldésénél három részlet nyugtázást, tonat egy részlet ingyen nyugtázástik. Fleissig Sándor bankh z Budapest, E z s bet-körút 2. Azo nali jatekjoj.

Uj! „Les Alexandres“ műkoresolyozó versenykoresolyva. Jackson Haynes. Röhoency. Uj! „Herkules“ egyszerű, erős felcsatolás. Halliasz frt 1.50-tól kezdve. Merkur. L Hagen, svéd és Park schin orosz modell. Ski, norvég, bajor és kanadai hótalpak. Jégjátékok Hockey. Szának. Sportizának. Szancsengők. Kertész Tódor Budapest, Kristófer. Sport és játék. Arjegykek ingyen.

Helyesbített haiójaratlegyzék. ADRIA Magyar Királyi Tengerhajózási Részvény-Társaság. Vezérigazgató: HOFFMANN S. és V. 1904. december havában a következő gőzösk indultak F umából:

Table with 3 columns: Hova, Gőzös neve, Kelet. Rows include: Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Stefania, Pannonia, New-York, London, Hull, Liverpool, Hamburg, London, Hull, Liverpool, New-York, Liszabon, Bordeaux, Liverpool, Rotterdam, Antwerpen, London, Hamburg, Bremen, Grimsby, Westhartlepool, Hamburg, Bross, Venezia.

A *gal megjelölt viszonylatban a gőzök Triestet is érinti. 1) Anonyimul a gőzök indulás előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fontjaik magának a jogot, hogy ezt a kitűnőt ön érintse.

BEHOZATAL Table with 4 columns: Honnan, Hova, Gőzös neve, Kelet. Rows include: New-York, Liverpool, Hull, Newcastle o/T, Gen, Liverpool, Rotterdam, Bordeaux, London, New-York, Liverpool, Hull, Newcastle o/T, Rotterdam, Liverpool, London, Gela-gow, Rotterdam, Rio de Janeiro Santos, Buenos Ayres, Fiume, Utonia, Bulgarian, Jago, Baruss, Czura, Szől Kálmán, Szécsényi, Slavonia, Avon, Lus tania, C ngo, Szeged, Brscia, Kálmán Király, Matfökevis, Nagy Fejervár, Buró Lajos, B. Kemény.

Középtengeri szolgálat. A) Fiume-s anyolország-vonal. Fiuméből: Kassa 5., Zinyi 12., Andrássy 18., Matyas király 28., Venczeinéből: Matyas király 7., Lederer Sándor 14., Kassa 21., Zinyi 25. B) Fiume-marselli-vonal. Fiuméből: Tisza 7., Rakoczy 14., Árpád 21., Szt. László 28. Marselléből: Árpád 7., Szt. László 14., Tisza 21., Rakoczy 28. Fiume-eszakafrizai-vonal. Fiuméből: Adria 1., Szapary 15., Adria 29. Marselléből: Adria 12., Szapary 26.

Téli 1904. Téli öltöny K. 30.— Téli lodenkabát K. 13.— Vadász öltöny K. 30.— Rothberger Jakab os. és kir. udvari szállító. Budapest, Vaczi-utca 6. szám.

FŐVÁROSI ORFEUM VI. Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE igazgató MA és MINDENNAP NAKIRI László Pál ötvési sikori operettje, továbbá YVETTE LABÉE ERNA ERNÁNI színház táncosai. „A helyettesek“ a Tarka Szempad nagysikerű udjónsága és a többi udjónság Az előadás pont 8 órakor kezdődik. A télikerben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigány-csereka hangverseny.

NYERHETŐ 13 húzas évenként! Legközelebbi húzás december 1. az EZ SZEBET szanator. sorsjegyek első húzása. 400.000 kor. nyerhető évenként ezen a dró eredeti sorsjeggyel: 3 dró Erzsébet szanator. sorsjegy. 2 „ József sorsjegy. 1 „ Bazilika sorsjegy. 1 „ Magyar vör.-kor.-sorsjegy. 1 „ Olasz vör.-kor.-sorsjegy. BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Raroy-korut 1. sz. Alapít. 1874. KORONA

